

2018

ISCED 1

Inovovaný Školský vzdelávací program

Základná škola v Prečíne je nepľnoorganizovaná škola. Poskytuje žiakovi základné poznatky, zručnosti a schopnosti v oblasti jazykovej, prírodovednej, spoločenskovednej, umeleckej, športovej, zdravotnej, dopravnej a ďalšie poznatky a zručnosti potrebné na jeho orientáciu v živote a v spoločnosti a na jeho ďalšiu výchovu a vzdelávanie.

Základná škola zabezpečuje výchovu a vzdelávanie prostredníctvom vzdelávacích programov, ktoré poskytujú základné vzdelanie podľa § 16 ods. 3 a. Školského zákona.

Mgr. Tesková Jarmila
Základná škola Prečín
29.6.2018

Školský vzdelávací program prerokovaný v Rade školy 4.7.2018
Školský vzdelávací program prerokovaný v Pedagogickej rade 2.7.2018

Logo školy

Školský vzdelávací program primárne vzdelávanie

Škola, kde učenie je hra

<i>Vzdelávací program</i>	Primárne vzdelávanie
<i>Stupeň vzdelania</i>	ISCED 1
<i>Dĺžka štúdia</i>	4
<i>Vyučovací jazyk:</i>	slovenský
<i>Študijná forma :</i>	denná
<i>Druh školy:</i>	štátna
<i>Predkladateľ:</i>	Základná škola
<i>Adresa</i>	Prečín 106, 01815
<i>IČO</i>	710059396
<i>Riaditeľ školy</i>	Mgr. Tesková Jarmila
<i>Koordinátor pre tvorbu ŠVP</i>	Mgr. Gaššová Miroslava

Ďalšie kontakty

<i>Zriaďovateľ:</i>	Obec Prečín
<i>Adresa</i>	Prečín 304, 018 15
<i>Kontakty</i>	Anton Lagíň

<i>Platnosť dokumentu od</i>	3.9.2018
<i>Prerokovaný v Rade školy</i>	4.7.2018
<i>Prerokovaný v Pedagogickej rade</i>	2.7.2018

Podpis riaditeľa

Záznam o platnosti a revidovaní inovovaného školského vzdelávacieho programu

[illegible]

1 Všeobecná charakteristika školy

1.1 Veľkosť školy

Základná škola , Prečín 106 je nepľnoorganizovanou štátnou školou. Do siete školských zariadení bola zaradená v roku 1932. Súčasťou školy je školský klub detí. Škola je situovaná v blízkosti centra obce s dobrým prístupom k autobusovým zastávkam. Je komplexne vybavená a jej kapacita je 97 žiakov. Prvý stupeň našej základnej školy tvorí prvý až štvrtý ročník. Pre každý ročník je otvorená samostatná trieda.

Základná škola poskytuje žiakovi základné poznatky, zručnosti a schopnosti v oblasti jazykovej, prírodovednej, spoločenskovednej, umeleckej, športovej, zdravotnej, dopravnej a ďalšie poznatky a zručnosti potrebné na jeho orientáciu v živote a v spoločnosti a na jeho ďalšiu výchovu a vzdelávanie.

Základná škola zabezpečuje výchovu a vzdelávanie prostredníctvom vzdelávacieho programu podľa § 16 ods. 3 a. Školského zákona.

Najvyšší počet žiakov v triede základnej školy je

- a) 16 žiakov v triede nultého ročníka,
- b) 22 žiakov v triede prvého ročníka,
- c) 24 žiakov v triede, v ktorej sú žiaci viacerých ročníkov prvého stupňa základnej školy,
- d) 25 žiakov v triede druhého až štvrtého ročníka,

1.2 Charakteristika žiakov

Základnú školu navštevujú žiaci žiaci z obce Prečín a spádových obcí Počarová a Bodiná vo veku od 6 do 11 rokov. Počet žiakov ZŠ, za posledné roky, má kolísavú tendenciu.

Neoddeliteľnou súčasťou triednych kolektívov sú aj žiaci so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami i žiaci zo sociálne znevýhodneného prostredia.

1.3 Charakteristika pedagogického zboru

Celkové zloženie a štruktúra pedagogického zboru je vo vzťahu k odbornému vykrytiu predmetov vyhovujúca. V závislosti od aktuálneho počtu žiakov a tried je počet pedagogických pracovníkov 6, pričom učiteľ náboženskej výchova pracuje na čiastočný úväzok. Veková štruktúra pedagogického kolektívu je pomerne vyvážená, odbornosť vyučovania sa snažíme zabezpečiť na 100%. Všetci pedagógovia spĺňajú kvalifikačné predpoklady podľa Školského zákona na výkon pedagogickej činnosti.

Na škole pracuje 1 vychovávateľ ŠKD nakoľko počet oddelení ŠKD sa odvíja od počtu zapísaných detí do ŠKD. V jednom oddelení ŠKD je predpokladaný max. počet zapísaných detí 28. V popoludňajšej činnosti ŠKD sa počet zníži z dôvodu účasti detí na krúžkovej činnosti a priebežných odchodov detí z ŠKD domov. Vychovávateľka je spôsobilá vykonávať výchovnú činnosť ŠKD a spĺňajú kvalifikačné predpoklady.

V škole pôsobia aj koordinátori špecifických činností, ktorí sa vo svojich aktivitách zameriavajú na prevenciu patologických spoločenských javov. Okrem bežných povinností, súvisiacich s výchovno-vzdelávacím procesom, sú poverovaní aj inými zodpovednosťami (zdravotník, požiarna hliadka) a funkciami (správcovstvo učební a kabinetov, správcovstvo zbierok, členstvo v komisiách, koordinátorstvo

protidrogovej prevencie, finančnej gramotnosti, environmentálnej výchovy, čitateľskej gramotnosti, matematických, prírodovedných, literárnych, výtvarných a športových súťaží, IKT učebne, kabinetu telesnej výchovy, školských pomôcok, anglického jazyka, ŠKD, knižnice a učebnicového fondu, didaktickej techniky, skladu náradia).

Pedagogickí pracovníci ZŠ a ŠKD sa združujú v metodickom združení.

Všetci pedagogickí pracovníci sa vzdelávajú priebežne podľa ročného plánu kontinuálneho vzdelávania v súlade s požiadavkami na rozvoj príslušných kompetencií pre inováciu vyučovacieho procesu a tiež zvýšenie kvalifikačnej štruktúry pedagogického zboru. Začínajúci učitelia prechádzajú adaptačným vzdelávaním. Pedagogickí získali 1., kvalifikačnú skúšku a o vykonanie 2. kv. skúšky prejavili záujem. Vedenie školy sa vzdeláva v rámci funkčného, príp. aktualizáčného vzdelávania.

1.4 Organizácia prijímacieho konania

Žiakov do 1. ročníka sa prijímajú žiaci v súlade s legislatívou a to §60 a §61 zákona č.245/2008 Z.z. o výchove a vzdelávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov na základe zápisu a vyplnenia zápisného lístku zákonným zástupcom žiaka. Zápis sa uskutočňuje v termíne stanovenom VZN obce Prečín najneskôr do 30.4. Ak žiaci spĺňajú zákonom stanovené kritériá sú zapísaní do 1. ročníka. Elektronická prihláška, dohoda rodičov ako i žiadosť o odklad povinnej šk. dochádzky sú zverejnené na webovom sídle školy.,

Na základe písomnej žiadosti zákonného zástupcu a vyjadrenia príslušného odborného zariadenia (CPPPpP) a všeobecného lekára v súlade s § 19 ods. 4 zákona 245/2008 Z.z. / môže byť povolený odklad povinnej školskej dochádzky.

Do ostatných ročníkov sú žiaci prijímaní na základe písomnej žiadosti zákonného zástupcu .

Vytvárame a zdokonaľujeme podmienky pre prijímanie žiakov so zdravotným znevýhodnením.

1.5 Dlhodobé projekty

Vytvoriť školu, kde učenie je hra, bez finančných prostriedkov je nereálne. Východiskom z tejto situácie je účasť na projektoch. Zapojenie sa do projektov však znamená prácu nad rámec pracovných činností. Sprievodným negatívnym javom zapojenia sa do projektov je netransparentnosť vyhodnocovania výsledkov projektov . I napriek tomu sledovanie výziev na podávanie projektov ostáva nevyhnutnosťou. Jednotlivé projekty do ktorých sa dlhodobo zapájame sú súčasťou:

1.5.1 Realizácia úloh Národného boja proti drogám

Cieľ projektu :

Využívať potenciál odborníkov a ďalšie zdroje spoločnosti na podporu boja proti drogám, fajčeniu , alkoholizmu ako účinnej zdravotnej výchovy.

Hlavné úlohy:

- ☺ zdôrazniť význam primárnej prevencie drogových závislostí
- ☺ prostredníctvom ponuky alternatív (spektra výtvarných činností) prispieť k posilňovaniu zdravého životného štýlu bez drog
- ☺ pôsobiť na vytváranie aktívneho protidrogového postoja
- ☺ v školskom poriadku vymedziť opatrenia proti šíreniu legálnych a nelegálnych drog v školskom prostredí.

- ☺ Informovať rodičov o preventívnych aktivitách školy , možnosti pomoci ohrozeným deťom.
- ☺ hľadanie a realizovanie v praxi nových foriem a metód práce, ktoré prispievajú k formovaniu vnútorných vzťahov detí, ich vzájomných vzťahov, vzťahov k spoločnosti a ich zaradeniu do nej .

Podprojekty realizované:

- ✓ Tvoja správna voľba
- ✓ Zober loptu, nie drogu

1.5.2 Škola podporujúca zdravie

Cieľ projektu:

Rozvíjať osvetovú, vzdelávaciu a výchovnú činnosť s dôrazom na zdravú výživu, zdravé potraviny, potravinovú bezpečnosť a zvýšenie povedomia v oblasti označovania potravín, napr. pri príležitosti prvej zmienky o školskom stravovaní ,zvýšenie povedomia detí a žiakov o význame školského stravovania, zdravej výživy a zdravých stravovacích návykov.

Hlavné úlohy:

- ☺ Venovať zvýšenú pozornosť šikanovaniu na škole a jeho prevencii
- ☺ Venovať pozornosť výchove k zdraviu v zmysle holistického prístupu k zdraviu a zdravému životnému štýlu v súlade s Európskym politickým rámcom Zdravie 2020, podporovať aj aktivity pri prevencii a riešení nadváhy, obezity, podvýživy, ako aj porúch príjmu potravy.
- ☺ Aktívne zapájanie do aktivít podporujúcich zdravý životný štýl.
- ☺ Posilniť výchovu detí a žiakov k zdravému životnému štýlu a realizovať aktivity a programy na podporu zdravia a zdravého životného štýlu. Zapájať sa do kampaní „Odstráň obezitu“ a projektov „Hovorme o jedle“, „Červené stužky“, „Zdravie a bezpečnosť v školách“.
- ☺ Pripraviť akcie pri príležitosti Svetového dňa výživy, Svetového dňa zdravia a Svetového dňa mlieka zamerané na podporu zvýšenia spotreby mlieka a mliečnych výrobkov a zvýšenia konzumácie ovocia a zeleniny.
- ☺ Zvýšiť zapojenosť žiakov do pohybových aktivít, podporovať činnosť športových krúžkov a podporovať pohybové aktivity v prírode.

1.5.3 Enviromentálna výchova

Cieľ projektu:

Formovať a rozvíjať také osobnostné kvality u žiakov, ktoré ich urobia schopnými chrániť a zlepšovať životné prostredie. Prispieť k rozvoju osobnosti žiaka tak, že nadobudne schopnosť chápať, analyzovať a hodnotiť vzťahy medzi človekom a jeho životným prostredím vo svojom okolí, pričom zároveň chápe potrebu ochrany životného prostredia na celom svete. Klásť dôraz aby žiaci získali vedomosti ale aj zručnosti, ktorými môžu pomáhať životnému prostrediu jednoduchými činnosťami, ktoré sú im primerané a vhodné – chrániť rastliny, zvieratá, mať kladný vzťah k domácim zvieratám, ale aj k zvieratám v prírode.

Podprojekty realizované:

- ✓ Zber batérií
- ✓ Enviroprojekt
- ✓ Curaprox – zber zubných kefiek
- ✓ Curaden- separovanie odpadu

1.5.4 Rozvoj čitateľskej gramotnosti

Noc s Andersenom

Celé Slovensko číta deťom

Cieľ projektu:

Pôsobiť na žiaka tak, aby čítal pre literárny zážitok a taktiež pre získavanie a využívanie informácií. Pri čítaní pre literárny zážitok sa čitateľ stretáva s vymyslenými udalosťami, prostredím, kde sa príbeh odohráva, hrdinami, konaním postáv a dôsledkami ich konania, atmosférou, pocitmi a myšlienkami, jazykovými umeleckými prostriedkami.

Kľasť dôraz na porozumenia textu.

Hlavné úlohy:

- ☺ Venovať pozornosť schopnosti identifikovať informácie explicitne formulované v texte; 2.
- ☺ Rozvoj schopnosti dedukovať z textu (vyvodzovanie informácií, ktoré nie sú v texte formulované explicitne);
- ☺ Rozvíjať schopnosť interpretovať a integrovať informácie z textu (konštruovanie významu nad rámec textu, využívanie predchádzajúcich poznatkov, vedomostí a skúseností);
- ☺ Rozvoj schopnosti kriticky analyzovať a hodnotiť text (čitateľ analyzuje a hodnotí text z obsahovej, kompozičnej a jazykovej stránky, z hľadiska realizovaného komunikačného zámeru; opiera sa pri tom o svoj vedomostný a skúsenostný komplex a o dosiahnutú úroveň komunikačnej kompetencie) .

Podprojekty realizované:

- ✓ Noc s Andersenom

1.5.5 Po stopách tradícií obce

Cieľ projektu:

Pestovať a rozvíjať cit ku krásam svojho regiónu, prírody, ľudového umenia a spoznávať kultúrne dedičstvo našich predkov. Vytvárať priestor nielen na spoznávanie , ale aj ochraňovanie kultúrneho dedičstva našich predkov. Veku primeranou formou priblížiť ľudové tradície slovenského národa. Pre deti sú kultúrne tradície podnetom na pozorovanie prírody a oboznamovanie sa so spoločenským prostredím a životom, na rozvoj detskej tvorivosti a zručnosti, lásky k domovu, materinskému jazyku, rozvoju fantázie a obrazotvornosti.

Hlavné úlohy:

- ☺ zoznamovať deti so slovenským ľudovým folklórom – ľudová hudba, ľudová poézia, rečňovanky, uspávanky, hádanky, príslovia, porekadlá, ľudové hry
- ☺ spoznávať krásu ľudového umenia prostredníctvom spevu ľudových piesní recitovanie básní, tancov, rozprávok
- ☺ sprostredkovať deťom konkrétne informácie a poznatky o ľudovej kultúre, zvykoch a tradíciách súvisiacich s témou mesiaca
- ☺ približovať deťom ľudové zvyky a tradície realizovaním ľudových slávností, osláv a vystúpení pre verejnosť

- ☺ posilňovať úctu k ľudovej duchovnej kultúre, budovať vzťah k slovesnému i hudobnému folklóru a k ľudovému tancu
- ☺ utvárať a rozvíjať národné povedomie detí prostredníctvom ľudovej slovesnosti
- ☺ všestranne a harmonicky rozvíjať osobnosť dieťaťa, rozvíjať a podporovať zdravé sebavedomie detí, rozvíjať a podporovať jedinečnosť každého dieťaťa
- ☺ apojiť sa aktívne do prípravy osláv sviatkov a spoločenských udalostí vrátane udržiavania ľudových tradícií.

1.6 Spolupráca s rodičmi a inými subjektami

Škola je súčasťou života obce. Našou snahou je úzko spolupracovať s rodičmi a zapájať ich do života školy a obce. Spolupráca s rodičmi je na dobrej úrovni. Rodičia sú ochotní finančne sa podieľať prostredníctvom OZ „Združenia rodičov ZŠ Prečín“. Finančnou pomocou prispievajú na akcie organizované školou, pravidelne prispievajú na projekty Noc s Andersenom, Po stopách tradícií obce, Deň detí, úhrada autobusu na divadelné predstavenia, dopravné ihrisko....

Aktívnou súčasťou života školy je Rada školy, ktorá je zvolená podľa platnej legislatívy. Rada školy zasadá minimálne 3 krát do roka, má 5 členov. Zastúpenie v nej je nasledovné 2 rodičia, 1 pedagogický zamestnanec školy, 1 nepedagogický zamestnanec a 1 delegovaný zástupca zriaďovateľa. Rada rodičov úzko spolupracuje so Združením rodičov pri organizovaní a spolufinancovaní detských a kultúrnych podujatí.

Dobrá spolupráca prebieha aj s CPPP a inými poradenskými zariadeniami pri vzdelávaní žiakov s individuálnymi špeciálnopedagogickými potrebami, pri zápise detí do 1. ročníka ZŠ.

Ďalšia komunikácia prebieha na úrovni zriaďovateľa. Škola úzko spolupracuje so zriaďovateľom školy - obcou Prečín. Táto spolupráca je nutná najmä z hľadiska inovačných procesov na škole, havarijných situácií a rekonštrukcie nefunkčných zariadení.

Prenos informácií rodičom zabezpečujú triedni učitelia prostredníctvom triednych schôdzok. V prípade potreby kontaktujú triedni učitelia rodičov aj mimo triednych schôdzok – individuálne alebo kolektívne (podľa druhu problému), a hromadne, v rámci všetkých tried ZŠ, na Plenárnom zasadnutí rodičov minimálne raz ročne.

Škola, ako otvorená inštitúcia, spolupracuje aj s ďalšími subjektmi podieľajúcimi sa na výchove a vzdelaní – materskou školou, centrom voľného času, farnosťou obce a ďalšími inštitúciami, FS Limbora, poľovníkmi a futbalovým klubom obce, miestnym hasičským zborom, RÚVZ v Pov. Bystrici, PZ v Pov. Bystrici, mestským a bábkovým divadlom v Žiline. Každý 4 rok absolvujú všetky triedy žiakov 1. stupňa našej školy plavecký výcvik, pod vedením odborných zamestnancov v spolupráci s MŠK Považská Bystrica. Každé 4 roky organizujeme pre žiakov ZŠ pobyt v škole v prírode mimo obce v spolupráci s cestovnými kancelárkami. Možnosť využiť túto ponuku majú žiaci všetkých ročníkov ZŠ.

1.7 Priestorové a materiálne-technické podmienky školy

Školská budova je dvojpodlažná z pohľadu od Hradiska. Z pohľadu od cesty je to jednopodlažná budova s podkrovím.

Prízemie:

- ✓ učebňa spojená so ŠKD
- ✓ šatňa pre žiakov
- ✓ sociálne zariadenie pre deti a zamestnancov
- ✓ sklad pomôcok
- ✓ pivnica + sklad náradia

- ✓ kotolňa

1. podlažie:

- ✓ 3 učebne
- ✓ Odborná učebňa IKT
- ✓ sociálne zariadenie pre deti a zamestnancov
- ✓ kabinet pomôcok
- ✓ 2x šatňa pre žiakov
- ✓ zborovňa
- ✓ riaditeľňa

Podkrovie

- ✓ prázdne priestory

Najväčšiu učebňu využívame na besedy, slávnosti a akadémie. Každá trieda má LCD TV s DVD prehrávačom, CD prehrávače, učiteľské NTB. 2 triedy majú interaktívnu tabuľu a zvyšné 2 triedy majú dataprojektor s plátnom.

Materiálno-technické vybavenie školy je na veľmi dobrej úrovni. IKT učebňa prešla rekonštrukciou, konkrétne bola vybavená novými NTB. V celej budove školy je možné internetové prepojenie cez wifi sieť, počítače sú vybavené výukovými softwérovmi, v každej triede ZŠ sa žiaci vzdelávajú inovatívne aj vďaka interaktívnym zostavám. Výmenou pripojenia internetu optickým pripojením sa zlepšila kvalita signálu.

Vo všetkých triedach ZŠ je nový školský nábytok, vymenené tabule kriedové - magnetické.

Pri realizácii kultúrnych a spoločenských podujatí je nám veľmi nápomocný zriaďovateľ. Vďaka možnosti realizovať naše aktivity v Kultúrnom dome, naše podujatia získavajú úroveň a sú voľne prístupné nielen pre obyvateľov obce. Dom kultúry využívame v zimnom a nepriaznivom počasí aj ako telocvičňu.

PC učebňa je vybavená výpočtovou technikou a to 16 NTB, 2 prenosné dataprojektory.

Vybavenie kabinetov je na dobrej úrovni, ale aj tak je potrebné pomôcky pravidelne obnovovať a vymieňať za modernejšie.

Pri obnove učebných pomôcok sú veľmi nápomocní rodičia.

Škola má viaceré obmedzenia. Veľkosť tried nezodpovedá hygienickým požiadavkám, nemáme telocvičňu, nemáme samostatnú miestnosť na školskú knižnicu, stravovať sa chodia žiaci do MŠ, ku ktorej je prístup po frekventovanej cestnej komunikácii, školské ihrisko je v nevyhovujúcom stave.

1.8 ŠKOLA AKO ŽIVOTNÝ PRIESTOR

Kladíme dôraz na upravené a estetické prostredie pre žiakov a učiteľov. Zrekonštruované máme všetky sociálne zariadenia. Triedy sú vybavené novými jedolavicami, vymenili sme podlahy a upravila spodnú triedu, ktorá bola v havarijnom stave. Potrebujeme už len rekonštrukciu vonkajšej fasády školy, aby škola zvonku bola taká pekná ako zvnútra.

Našou snahou je, aby sa žiaci i pedagógovia cítili v škole čo najpríjemnejšie, kladieme dôraz na upravené a estetické prostredie tried i priestorov celej školy. Prostredníctvom nástieniek poskytujeme žiakom i rodičom informácie o aktuálnych témach a aktivitách školy. Steny chodieb zdobia výtvarné, literárne a iné práce detí.

Priestory tried sú vymaľované s tematikou rozprávok. Prvky prostredia tried majú priamy vplyv na postoje a city žiakov a tie vplývajú na učenie. Jednotlivé triedy si žiaci spolu s učiteľmi skultúrňujú sami tak, aby sa im dobre učilo.

1.9 PODMIENKY NA ZAISTENIE BEZPEČNOSTI A OCHRANY ZDRAVIA PRI VÝCHOVE A VZDELÁVANÍ

Cieľom oboznamovania je zabezpečiť získanie potrebného súboru informácií a vedomostí o zásadách bezpečného správania v škole. Oboznamovanie žiakov sa vykonáva na začiatku školského roku t.j. prvý deň nástupu do školy, po závažnom školskom úraze žiaka, pred mimoškolskými akciami, výletmi a exkurziami. Oboznamovanie žiakov vykoná triedny učiteľ a má byť preukázateľné a založené do dokumentácie školy. Škola spolupracuje s profesionálnym technikom BOZP a PO. Zamestnanci sú pravidelne školení a pravidelne prebiehajú kontroly BOZP. Škola má vypracované vnútorné predpisy, ktoré stanovujú základné podmienky a postupy na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia žiakov, na vylúčenie alebo obmedzenie faktorov, podmieňujúcich vznik školských úrazov, poškodení zdravia a všeobecné zásady prevencie. Tieto vnútorné predpisy a smernice sú platné v rámci školy a sú záväzné pre všetkých žiakov a v nevyhnutnom rozsahu pre zamestnancov školy.

Nevyhnutnosťou pre uskutočnenie ŠVP je zabezpečenie vhodnej štruktúry pracovného režimu a odpočinku žiakov a učiteľov, vhodného režimu vyučovania s rešpektovaním hygieny učenia sa, zdravého prostredia tried a ostatných priestorov školy podľa platných technických a hygienických noriem – zodpovedajúca svetelnosť, teplota, nehučnosť, čistota, vetranie, hygienické vybavenie priestorov, primeraná veľkosť sedacieho a pracovného nábytku.

Dôležitý je vhodný stravovací a pitný režim žiakov (podľa vekových a individuálnych potrieb žiakov a učiteľov)- na našej škole zabezpečený v budove MŠ. Bezpečnosť a ochranu zdravia zaručuje aktívna ochrana žiakov pred úrazmi, dostupnosť prvej pomoci z materiálneho aj ľudského hľadiska, vrátane kontaktov na lekára, či iných špecialistov.

2 Charakteristika školského vzdelávacieho programu

Program primárneho vzdelávania (1. stupňa základnej školy) má zabezpečiť hladký prechod z predškolského vzdelávania a z rodinnej starostlivosti na školské vzdelávanie prostredníctvom stimulovania poznávacej zvedavosti detí, vychádzajúcej z ich osobného poznania. Východiskom sú aktuálne skúsenosti žiaka, vedomosti, pojmy a záujmy, ktoré sú rozvíjané podľa jeho reálnych možností tak, aby sa dosiahol pevný základ pre jeho budúci akademický a sociálny úspech. Program je založený na princípe postupu od známeho k neznámemu pri nadobúdaní nových skúseností z pozorovania a zažitia aktivít a udalostí, ktoré sú spojené so životom dieťaťa a s jeho bezprostredným kultúrnym a prírodným prostredím.

Vzdelávanie na prvom stupni je organizované tematicky s prirodzeným začlenením integratívnych predmetových prvkov, čím sa vytvára základ pre nižšie sekundárne vzdelávanie (ktoré už uplatňuje špecifickejší predmetovo-disciplinárny prístup).

Súčasťou cieľového programu je aj včasná korekcia prípadných znevýhodnení (zdravotných, sociálnych a učebných) a rozpoznanie, resp. podchytenie špecifických potrieb, záujmov a schopností (vrátane nadania a talentu) žiakov. Dôležité je podchytenie žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami. (včasná depistáž, diagnostika a korekcia prípadných znevýhodnení).

Hodnotenie žiakov je postavené na plnení konkrétnych a splniteľných úloh, je založené prevažne na diagnostikovaní a uplatňovaní osobného rozvoja žiaka. Každý žiak musí mať možnosť zažívať úspech a musí vedieť, že chyby a ich odstraňovanie tiež napomáhajú k jeho rozvoju.

2.1 Poslanie školy a vymedzenie cieľov

Poslaním školy je poskytovať žiakom základné vzdelanie, výchovu a prípravu na ďalšie štúdium. Vytvárať priaznivé podmienky pre slobodný a tvorivý prejav detí, rozvíjať ich talent a schopnosti. Škola pomáha

žiakom osvojovať si základné komunikačné, pohybové a sociálne zručnosti. Získať kompetencie a to najmä v oblasti komunikačných schopností, ústnych spôsobilostí a písomných spôsobilostí. Prispieva k rozvoju matematickej gramotnosti, k celoživotnému učeniu. Svojou činnosťou napomáha posilňovať úctu k rodičom a ostatným osobám, ku kultúrnym a národným hodnotám a tradíciám štátu, ktorého je žiak občanom, k štátnemu jazyku, k materinskému jazyku a k svojej vlastnej kultúre.

Škola je miesto, kde sa žiak učí kontrolovať a regulovať svoje správanie, starať sa a chrániť svoje zdravie, životné prostredie a rešpektovať všeľudské etické hodnoty. Pri výchove a vzdelávaní kladieme dôraz na vytváranie pozitívnej pracovnej atmosféry a prežívanie pocitu úspechu.

Cieľom ŠKVP je podporovať také kognitívne činnosti, ktoré sú vyjadrené pojmi, ako je vlastné aktívne objavovanie, hľadanie, skúmanie, pátranie, zisťovanie niečoho nového, napríklad výsledkov pokusu alebo experimentu, interpretácie či vytvárania rôznorodých verbálnych, obrazových a grafických textov, ktoré tvoria sociálny a kultúrny svet.

Vytváranie uvedených kognitívnych činností možno všeobecne zhrnúť najmä do týchto oblastí výchovy a vzdelávania:

- ☺ rozvíjať schopnosti žiakov vedieť a chcieť sa učiť;
- ☺ posilňovať sebadôveru žiakov v riešení problémov, ktoré sú spojené s učením;
- ☺ viesť žiakov k aktívnemu občianstvu;
- ☺ podieľať sa na vymedzovaní hodnôt slušného a morálneho človeka

Na 1. stupni sa vyvážene venuje pozornosť nielen kognitívnym a intelektuálnym aspektom vzdelávania, ale rovnocenne aj sociálnemu a emocionálnemu rozvoju žiakov. Uvedené hľadisko sa premieta do:

2.2 Ciele vzdelávania

- ☺ vytvárať u žiakov základy gramotností prostredníctvom rozvíjania kľúčových kompetencií;
- ☺ poskytovať každému žiakovi mnohostranné možnosti na vlastné objavovanie a skúmanie najbližšieho sociálneho, prírodného a kultúrneho prostredia;
- ☺ viesť žiakov k poznávaniu a postupnému využívaniu svojich individuálnych predpokladov a efektívnych spôsobov vlastného učenia sa;
- ☺ rozvíjať kognitívne schopnosti žiakov aktívnym riešením problémov samostatne aj v skupinách a vytvoriť tak u nich základy pre tvorivé a kritické myslenie;
- ☺ rozvíjať sociálne kompetencie a podporovať prosociálne správanie žiakov;
- ☺ viesť žiakov k zodpovednému aktívnemu prístupu k ochrane a upevňovaniu svojho zdravia;
- ☺ viesť žiakov k uplatňovaniu svojich práv, plneniu svojich povinností a rešpektovaniu práv iných ľudí.

2.3 Hodnoty školy

- ☺ pozitívna motivácia
- ☺ pomoc a spolupráca
- ☺ sloboda a zodpovednosť
- ☺ uznanie individuálnych rozdielov a schopností
- ☺ rovnosť šancí
- ☺ viera v úspešnosť
- ☺ tvorivosť
- ☺ otvorená komunikácia
- ☺ priaznivá klíma
- ☺ úcta k ľuďom a k svojmu regiónu

2.4 Vízia školy

Škola, ktorej absolvent bude úspešný, vzdelaný a fyzicky zdatný mladý človek.

2.5 Kľúčové kompetencie preferované školou v oblasti vzdelania- zameranie školy

Pre všetkých žiakov ponúkame:

- rodinný typ školy
- možnosť pracovať s počítačmi na vyučovaní už od 1. Ročníka
- projekty zamerané na zavádzanie moderných vzdelávacích metód do vyučovania
- výučbu anglického jazyka od 1. ročníka formou konverzácií a s využívaním počítačov
- krúžkovú činnosť
- školský klub detí
- zdravé stravovanie sa v školskej jedálni
- výučbu informatiky
- projektové a kooperatívne vyučovanie
- školu hrou – riešenie úloh pomocou počítača a internetu
- vyučovanie pomocou výukových programov
- spoluprácu s materskou školou
- zážitkové vyučovanie
- individuálne i kolektívne športové súťaže
- exkurzie, výlety

2.5.1 Komunikácia v materinskom jazyku

- poznať a dodržiavať pravidlá pravopisu
- získať čitateľské návyky, vzbudiť záujem o čítanie, pozitívne prijímať literatúru a kultúru
- uplatňovať poznatky o jazykovom systéme pri tvorbe vlastných textov
- analyzovať text s dôrazom na vyhľadávanie jazykových javov, ich triedenie
- vedieť viesť dialóg
- vedieť sa vyjadrovať pri úradnom styku

Komunikácia v cudzom jazyku

- ☺ porozumieť hovorenému slovu primerane, riešiť každodenné komunikačné situácie, v ktorých sa žiak môže ocitnúť
- ☺ čítať s porozumením bežné texty a vedieť ich reprodukovat' v danom jazyku
- ☺ rozumieť a lepšie chápať spôsob života a myslenia iných národov a ich kultúrne dedičstvo
- ☺ vedieť vhodne používať príručky, slovníky a výukový softvér

2.5.2 Tvorivosť v matematických a prírodovedných odboroch

- ☺ používať základné matematické operácie (sčítanie, odčítanie, násobenie, delenie, miery a váhy)
- ☺ používať matematické vzorce, modely, diagramy, grafy, tabuľky
- ☺ robiť rutinné experimentálne operácie
- ☺ formulovať závery zo získaných dát

- ☺ porozumieť prírodovedným pojmom a poznatkom

2.5.3 Praktické zručnosti s informačnými a komunikačnými technológiami

- ☺ získať základné zručnosti ako je tvorba obrázkov a edukačných animácií, tvorba a úprava textových dokumentov s možnosťou ich využitia v iných predmetoch a bežnom živote
- ☺ naučiť sa sprostredkovať informácie medzi ľuďmi, vedieť primerane veku komunikovať pomocou elektronických médií
- ☺ používať IKT na vlastné učenie, vedieť adekvátne veku aktívne vyhľadávať informácie na internete
- ☺ poznať riziká, ktoré sú spojené s využívaním internetu a IKT

2.5.4 Všeobecný kultúrny a spoločenský prehľad

- ☺ rešpektovať kultúrno-historické dedičstvo a ľudové tradície
- ☺ rešpektovať vkus iných ľudí a primerane veku dokázať vyjadriť svoj názor a prezentovať svoj vkus
- ☺ správať sa kultúrne, primerane okolnostiam a situáciám
- ☺ poznať slová štátnej hymny, poznať štátne symboly
- ☺ poznať ľudovú kultúru svojho regiónu

2.5.5 Starostlivosť o zdravie a rozvoj pohybových schopností

- ☺ vytvoriť si správne pohybové návyky v základných lokomóciách, športových hrách
- ☺ zapájať sa do školskej záujmovej a mimoškolskej telovýchovnej, športovej a turistickej činnosti
- ☺ riadiť sa princípmi fair-play
- ☺ riadiť sa pravidlami správnej životosprávy
- ☺ vytvoriť si návyk k celoživotnému športovaniu

Vedieť učiť sa a získavať nové informácie

- ☺ uplatňovať základy rôznych techník učenia sa a osvojovania si poznatkov
- ☺ vyberať a hodnotiť získané informácie, spracovávať ich a využívať vo svojom učení a v iných činnostiach
- ☺ sústrediť sa na učenie počas dlhšieho obdobia
- ☺ vedieť získané informácie spracovať vo forme projektu alebo referátu
- ☺ vedieť ohodnotiť svoju prácu

2.6 Kľúčové kompetencie preferované školou v oblasti výchovy

2.6.1 Uznanie individuálnych rozdielov a schopností

- ☺ odsudzovať prejavy rasizmu a šikanovania
- ☺ vedieť oceniť rozmanitosť ľudí, ich záujmov a názorov
- ☺ pomáhať a akceptovať žiakov s poruchami učenia a zdravotnými oslabeniami

2.6.2 Pomoc a spolupráca

- ☺ vedieť prijímať nové nápady alebo aj sám prichádzať s novými nápady a postupmi pri spoločnej práci

- ☺ spolupracovať s každým členom skupiny
- ☺ vedieť uprednostniť záujmy druhých prípadne skupiny pred vlastnými záujmami
- ☺ vedieť sa vcítiť do prežívania druhého, je empatický
- ☺ pomáhať rozvíjať spoluprácu medzi rodičom, žiakom a učiteľom

2.6.3 Sloboda a zodpovednosť

- ☺ uvedomovať si dôležitosť ochrany svojho zdravia a jeho súvislosť s vhodným a aktívnym trávením voľného času
- ☺ vedieť primerane veku odhadnúť dôsledky svojich rozhodnutí a činov,
- ☺ poznať a dodržiavať svoje práva a povinnosti

2.6.4 Pozitívna motivácia

- ☺ pri motivácii žiakov učiť sa využívať predovšetkým pozitívnu motiváciu (pochvalu, povzbudenie, ocenenie práce, uznanie, vyjadrenie dôvery, presvedčenia v úspešnosť žiaka, vieru v jeho schopnosti a pod.)
- ☺ dať žiakovi šancu doučiť sa
- ☺ chybu vnímať ako súčasť učenia poukazovať na využitie získaných poznatkov.

2.7 Hlavné strategické úlohy v oblasti vzdelávania a výchovy žiakov

Škola umožní všetkým žiakom získať dostatočné všeobecné vedomosti a zručnosti vo všetkých všeobecnovzdelávacích predmetoch. Dá šancu každému žiakovi, aby sa rozvíjal podľa svojich schopností a bolo mu umožnené zažiť úspech.

REALIZÁCIA: podpora záujmovej činnosti žiakov formou krúžkov, rozvoj komunikácie žiakov v cudzom jazyku využitím disponibilných hodín v ŠkVP, zapájanie žiakov do vedomostných olympiád, súťaží a korešpondenčných seminárov.

Škola bude pokračovať v zabezpečení vzdelávacích aktivít pre žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami:

2.7.1 Základná starostlivosť o žiakov:

2.7.1.1 Vo výchovno-vzdelávacom procese:

- ☺ podporovať kvalitný výchovno-vzdelávací proces zameraný na rozvoj komunikačných schopností
- ☺ podporovať rozvoj digitálnej a finančnej gramotnosti v zmysle Národného štandardu finančnej gramotnosti
- ☺ využívať vo vyučovaní moderné a inovatívne metódy a formy práce, didaktické pomôcky a výukové programy

2.7.1.2 V oblasti výchovného pôsobenia na žiakov:

- ☺ rozvoj osobnostných vlastností
- ☺ sústavné posilňovanie kladných vlastností osobnosti
- ☺ využívanie výchovných predmetov na formovanie osobnosti

- ☺ podpora osvetovej, vzdelávacej a výchovnej činnosti žiakov, s dôrazom na environmentálnu výchovu a vzdelávanie k udržateľnému rozvoju osobnosti, zameranú hlavne na zdravé potraviny, čistú vodu, bezpečnú a zdravú dopravu, udržateľnú spotrebu energie, zvýšenie povedomia v oblasti separácie odpadov, prevenciu znečisťovania a poškodzovania životného prostredia a formovaniu kladného vzťahu k prírode – riešenie úloh z medzinárodného environmentálneho programu Zelená škola
- ☺ úctu žiakov k ľuďom a svojmu regiónu podporiť zapájaním žiakov do mimoškolskej činnosti FS Limboráčik
- ☺ využívanie športu a mimovyučovacích aktivít na formovanie osobnosti
- ☺ viesť žiakov k osobnej zodpovednosti

2.7.1.3 Sociálna prevencia

- ☺ monitorovanie žiakov a ich rodinného prostredia
- ☺ program besied a prednášok
- ☺ efektívne využitie voľného času, široké spektrum voľnočasových aktivít (záujmová činnosť formou krúžkov, pravidelná športová príprava a športové súťaže, záujmová činnosť v ŠKD a pod.)
- ☺ organizovanie školských podujatí (celoškolská akadémia, Vianočná besiedka, Fašiangy, malé kultúrne programy triednych kolektívov pre rodičov a starých rodičov, projektový deň, tvorivé dielne a i.).

2.7.1.4 Ochrana detí pred negatívnymi vplyvmi spoločnosti

- ☺ činnosť koordinátora protidrogovej prevencie
- ☺ organizovanie besied, prednášok a výchovných koncertov, návštevu divadelných predstavení na tému porušovania ľudských práv, rasizmus, tolerancia, terorizmus, extrémizmus, drogová závislosť, alkoholizmus, škodlivosť fajčenia, šikanovanie, elektronické šikanovanie, budovanie právneho povedomia žiakov
- ☺ tvorba interných projektov s uvedenou tematikou
- ☺ vytvoríme priaznivé multikultúrne prostredie v škole (prostredníctvom chápaného a kritického spôsobu štúdia jednotlivých kultúr napomôcť žiakom porozumieť iným kultúram)
- ☺ zabezpečíme efektívnu spoluprácu školy, rodičov a širokej miestnej komunity.

V rámci výchovy k ľudským právam škola bude využívať Manuál výchovy mládeže k ľudským právam KOMPAS (www.iuventa.sk) a viesť žiakov vo výchove k ľudským právam v zmysle Listiny základných práv a slobôd a Dohovoru o právach dieťaťa.

Pravidelne budeme spolupracovať s CPPPaP, Mestskou políciou, OR PZ v Považskej Bystrici a ďalšími inštitúciami.

Začleníme do vyučovania hodiny s tematikou mediálna výchova, ktorých cieľom je viesť žiakov k nadobúdaniu kritického hodnotenia médií a ich vplyvu, objaveniu hodnotných a pozitívnych vplyvov a ich využitiu a taktiež k získaniu praktických zručností pri výrobe vlastného amatérského filmu.

Škola sa bude zapájať do aktivít celosvetového fondu OSN – UNICEF, celosvetovej organizácie, ktorá sa zameriava na dlhodobú a systematickú pomoc deťom.

2.7.1.5 Formovanie životného štýlu detí a mládeže

- ☺ formou využitia medzipredmetových vzťahov
- ☺ v rámci vyučovania etickej výchovy, náboženskej výchovy, telesnej výchovy, prírodovedy

- ☺ realizovaním prierezovej témy: ochrana života a zdravia vo všetkých predmetoch
- ☺ aktivitami v rámci mimoškolskej činnosti
- ☺ Zlepšovať zdravotný stav detí, posilňovať ich telesnú odolnosť, fyzickú zdatnosť a výkonnosť
- ☺ viesť žiakov k pravidelnému športovaniu (hodiny telesnej výchovy, športové výchovno-výcvikové kurzy, športové krúžky)
- ☺ v rámci telesnej a športovej výchovy realizovať nápravné cvičenia s využitím fit lôpt

2.8 Profil absolventa primárneho vzdelávania

Absolvent programu primárneho vzdelania má osvojené (aj vlastným podielom) základy čitateľskej, pisateľskej, matematickej a finančnej, prírodovedeckej, kultúrnej a mediálnej gramotnosti, ktoré sa ďalej budú rozvíjať na ďalších stupňoch vzdelávania. Nadobúda základy pre osvojenie účinných techník (celoživotného) učenia sa a pre rozvíjanie spôsobilostí. Získava predpoklady pre to, aby si vážil sám seba, i druhých ľudí, aby dokázal ústretovo komunikovať a spolupracovať. K rozvoju kompetencií prispieva celý vzdelávací obsah, organizačné formy a metódy výučby, podnetné sociálno-emočné prostredie školy, rôzne aktivity uskutočňované v škole, ale aj v mimovyučovacej a mimoškolskej činnosti.

Snažíme sa vzdelávanie robiť tak, aby žiaci mali potrebné vedomosti a zručnosti, ale aby všetky svoje vedomosti, zručnosti, schopnosti dokázali aj správne využiť pri realizácii úloh. Vo výchove kladíme dôraz na to, aby náš absolvent bol aj usilovný, svedomitý, samostatný, čestný.

Na veku primeranej úrovni disponuje nasledujúcimi kľúčovými kompetenciami:

KLÚČOVÉ KOMPETENCIE	ABSOLVENT 1. STUPŇA NAŠEJ ŠKOLE BY MAL:
MATEMATICKÁ GRAMOTNOSŤ	▪ ovládať základné matematické operácie sčítania a odčítania v obore do 10 000, násobenia a delenia v obore do 100 a vedieť ich využiť v bežnej praxi, ▪ používať matematické myslenie na riešenie praktických problémov v každodenných situáciách,
PRÍRODOVEDNÁ GRAMOTNOSŤ	▪ poznať základné prírodné zákonitosti, s ktorými sa stretáva v každodennom živote, ▪ poznať faunu a flóru blízkeho okolia a získané vedomosti vedieť prospešne využívať, ▪ chápať základnú ekologickú a environmentálnu problematiku, ▪ mať vedomosti o pozitívnych i negatívnych vplyvoch výživy na ľudský organizmus, ▪ vedieť posúdiť, čo je prospešné pre jeho zdravý duševný a telesný rast a vývoj,
ČITATEĽSKÁ GRAMOTNOSŤ	▪ vedieť plynulo s porozumením čítať a hodnotiť náučný a umelecký text, ▪ mať zvládnutú a zautomatizovanú techniku písania a jej úpravu, ▪ ovládať základné pravidlá pravopisu štátneho jazyka, slovnú zásobu potrebnú na plynulú komunikáciu a zrozumiteľné vyjadrovanie sa,
RIEŠENIE PROBLÉMOV	▪ vedieť samostatne riešiť problémy, ▪ vedieť kriticky myslieť, správne reagovať, obhájiť si svoj názor, ▪ nieť zodpovednosť za svoje rozhodnutia, ▪ uvedomiť si poučenie sa z vlastných chýb,
KOMUNIKATÍVNE KOMPETENCIE	▪ vedieť správne komunikovať s rovesníkmi, ale i s učiteľmi a inými dospelými, ▪ mať dobré vzťahy so spolužiakmi, učiteľmi, rodičmi i ľuďmi inej kultúry, ▪ správne formulovať a vyjadrovať svoje myšlienky, ▪ ovládať základnú slovnú zásobu v anglickom jazyku, rozumieť hovorenému slovu v anglickom jazyku, primerane konverzovať, porozumieť textom, tvoriť ich,
INFORMAČNÉ A KOMUNIKAČNÉ TECHNOLOGIE	▪ vedieť využívať základné znalosti informačných technológií, ▪ vedieť využívať komunikačné technológie pre svoju potrebu, pri komunikácii s ostatnými ľuďmi, ▪ správne využívať moderné technológie- internet, počítač...,
	▪ vedieť vyhľadávať zdroje informácií, hodnotiť ich a využívať pri učení, ▪ mať osvojené metódy učenia sa,

UČIŤ SA UČIŤ	▪ mať osvojené základné prvky tvorivého myslenia, ▪ vedieť analyzovať zadané úlohy, ▪ vedieť používať Euro v bežných životných situáciách, vedieť si uvedomiť hodnotu meny, ▪ vedieť vypracovať jednoduchý projekt,
SOCIÁLNE A PERSONÁLNE KOMPETENCIE	▪ ovládať základné vedomosti a zručnosti zamerané na samoobslužné činnosti, ▪ vedieť zorganizovať si svoju prácu a voľný čas, ▪ vedieť uplatniť získané znalosti v životných situáciách, ▪ vedieť hodnotiť svoje postavenie v škole a kolektíve, byť si vedomý svojich kvalít, ▪ vedieť, ako sa brániť proti psychickému a fyzickému zneužívaniu, ▪ mať poznatky o rôznych vplyvoch omamných látok na zdravý vývoj detí, ▪ byť schopný sebahodnotenia vlastných výkonov, uvedomiť si svoje silné a slabé stránky, regulovať svoje správanie, pocity, ▪ vedieť vnímať a hodnotiť estetické a umelecké výtvary a hodnoty, vedieť spolupracovať v skupine, akceptovať pravidlá práce v tíme, rešpektovať názory iných, ▪ vytvárať dobré medziľudské vzťahy, ▪ vedieť poskytovať pomoc druhým i sám o ňu v prípade potreby požiadať, ▪ vedieť rešpektovať prácu a názory druhých, učiť sa čerpať zo skúseností druhých,
OBČIANSKE KOMPETENCIE	▪ poznať svoje práva a povinnosti v škole i mimo nej, ▪ rešpektovať práva ostatných, ▪ poznať a chrániť naše kultúrne a historické dedičstvo, ľudové tradície regiónu, mať pozitívny vzťah k umeniu, ▪ správať sa kultivovane, ▪ riadiť svoje správanie podľa základných práv viery.

2.9 Pedagogické stratégie

Stratégia vyučovania určuje metódy a formy práce, ktorých premyslený výber, logické usporiadanie a kombinovanie je prostriedkom motivácie a usmernenia žiakov na vyučovaní a učení. Pôjde o výber vyučovacích metód, rôznych ciest a spôsobov, ako dosiahnuť cieľ vyučovacieho predmetu, vyučovacích zásad, foriem práce učiteľa a žiaka a pod.

V oblasti rozumovej výchovy je naším cieľom rozvíjať u žiakov tvorivé myslenie, samostatnosť, aktivitu, sebahodnotenie, na čo sa môžu využiť všetky dostupné metódy a formy práce.

Osobnostný a sociálny rozvoj budeme realizovať stimuláciou skupín žiakov so slabšími vyučovacími výsledkami, podporou individuálnych schopností.

V tomto veku je pre deti dôležitá programová možnosť získať vlastnými aktivitami bohaté skúsenosti a zážitky prostredníctvom hry a učenia v skupine rovesníkov. Osobitne významné je aj poskytovanie možností rozvíjať si potrebu vyjadrovať sa a realizovať sa prostredníctvom slov, pohybov, piesní a obrazov, čo je významný základ pre rozvoj gramotnosti. Základom je priateľská a ústretová klíma, ktorá podnecuje žiakov k spontánnemu a tvorivému poznávaniu, konaniu, hodnoteniu a dorozumievaniu a podporuje celostný rozvoj ich osobnosti.

Program primárneho vzdelávania má pripraviť žiakov na samostatnú prácu i na prácu v skupinke, aby každý z nich získava pevný základ spoločného poznania a zároveň osobnej skúsenosti z vzájomného ohľadu, uznania a úcty.

Učiteľ usiluje o to, aby poskytoval podnety pre aktivitu žiakov rôznymi formami a metódami, hlavne skupinovým, projektovým, diferencovaným vyučovaním; návštevou hudobných podujatí, formou besied, využíva zážitkové, kognitívne, skúsenostné metódy, dialóg a diskusiu, metódy hrania rol; ako o špecifické metódy: intonačná metóda s použitím relatívnej solmizácie, imitačnú a kombinovanú metódu, informačnoreceptívnu metódu, improvizáciu.

Okrem činností, ktoré priamo vyplývajú z učebných plánov a sú pre vyučujúce záväzné, budeme sa vo zvýšenej miere venovať praktickým činnostiam so žiakmi, skúmaniu a pozorovaniu prírody, vedeniu

záznamov o pokusoch, zakladaní herbárov rastlín nášho regiónu, návštevy chránených území, exkurziám a vychádzkam k chráneným prírodným výtvorom..

Učiteľ využíva rozličné vyučovacie metódy (napr. heuristickú, analyticko-syntetickú atď.) a rozmanité formy práce. Ich výber a použitie závisí od konkrétnych podmienok pri rešpektovaní zásady primeranosti veku.

Významné miesto má samostatná práca žiakov s dôrazom na diferencovanosť úloh a individuálny prístup učiteľa k žiakom. Ďalej je to práca v dvojiciach či skupinách, ktorá má byť účelná a má sa využívať funkčne. Dôležité je rozvíjať invenciu žiakov a využívať ich hravosť prostredníctvom didaktických hier.

Podľa vlastného uváženia s ohľadom na podmienky danej triedy si učiteľ vyberá priebežne vo všetkých ročníkoch a aplikuje tieto formy, metódy a prostriedky:

2.9.1 Projektová výučba

Podstatou tejto organizačnej formy je riešenie určitej úlohy komplexného charakteru – projektu, ktorý buď vychádza z praktických potrieb, alebo je s praxou úzko spätý. Projekt musí byť pre žiakov zaujímavý a natoľko významný, aby sa s jeho riešením mohli identifikovať, aby ich práca bavila a jea pre nich zmysluplná.

2.9.2 Problémové vyučovanie

Problémové vyučovanie využíva predovšetkým metódy problémového výkladu, heuristickú a výskumnú. Učiteľ systematicky zapája žiakov do procesov hľadania a nachádzania riešenia problémov, vďaka čomu sa žiaci učia nové poznatky nadobúdať samostatne, používať už osvojené vedomosti a získavajú skúsenosti z tvorivej činnosti. Systém VUC v koncepcii tvorivo-humanistickej výchovy, má charakter problémového vyučovania. Problémové vyučovanie spočíva v tom, že v procese riešenia špeciálne vypracovaného systému problémov a problémových úloh žiaci získavajú skúsenosti z tvorivej činnosti, prebieha tvorivé osvojovanie poznatkov a spôsobov činnosti.

2.9.3 Problémová situácia

je prekážka, ktorú si subjekt uvedomuje, ku ktorej prekonaniu potrebuje tvorivé vyhľadávanie nových poznatkov, nových spôsobov činnosti. Ak subjekt nemá východiskové údaje pre hľadanie postupov k prekonaniu prekážky, potom problémovú situáciu na riešenie neprijíma.

Uvažovanie začína okamžikom uvedomenia si problému a jeho formuláciou, prijatím problémovej situácie na riešenie na základe existujúceho fondu vedomostí, zručností a schopností. V tomto prípade problémová situácia prerastá do problému. Každý problém obsahuje problémovú situáciu, ale nie každá problémová situácia sa mení na problém.

(http://www.tuke.sk/kip/_prezriet/didaktika/blasko9.doc)

2.9.4 Skupinové a kooperatívne vyučovanie

Pre **skupinové vyučovanie** je charakteristické rozdelenie žiakov do skupín podľa rôznych hľadísk, napríklad podľa záujmu, druhu činnosti, náročnosti úloh ap. Skupinu tvoria dvaja až siedmi žiaci. Môže vzniknúť odčítaním, náhodným alebo zámerným delením, podľa záujmu žiakov – spontánne. Práca v skupine zlepšuje priebeh učenia a využíva sa často najmä vo fáze precvičovania a upevňovania poznatkov a zručností.

Práca v skupinách

Existujú rôzne spôsoby rozdeľovania žiakov do pracovných skupín. Niektoré sú efektívne a atraktívne, žiaci pri nich zapájajú svoje emócie. Iné sú menej atraktívne, ale rýchlo použiteľné v rôznych etapách hodiny. Niektoré spôsoby vám predstavíme.

V úvode musíme upozorniť na niekoľko úskalí. Pri začiatočnom zavádzaní rozdeľovania do skupín v triede, ktorá nie je zvyknutá na skupinový spôsob práce, musíme rátať s veľkým návalom emócií. Môžu sa objaviť žiaci, ktorí budú dávať hlasno najavo, že s daným spolužiakom nechcú spolupracovať. Naopak, môžu sa objaviť žiaci, ktorí budú jasať, že budú vo dvojici s obľúbeným spolužiakom. Vopred je vhodné žiakom vysvetliť zmysel losovania do skupín. I v bežnom živote musíme pracovať s ľuďmi, ktorí nám nemusia byť sympatickí. Ani rodičia si v práci nevyberajú svojich kolegov a musia byť schopní s nimi vychádzať. Ide predovšetkým o úlohu, prácu, ktorú musíme spoločne zvládnuť, nie o sympatie či nesympatie. Je veľmi užitočnou kompetenciou, ak dokážeme pracovať s kýmkoľvek.

- **molekuly** – žiaci sa voľne prechádzajú v priestore, potom rýchlo vytvárajú päťice, trojice alebo šesticie a posledným číslom (napr. štyri), ktoré oznámite, ich rozdelíte do potrebných skupín (v našom prípade do štvoríc).
- **farebné lepiace papieriky** – žiaci majú na chrbáte nalepené farebné papieriky. Ich úlohou je sa nonverbálne dohovoriť a nájsť svojich rovnako farebných kolegov. Tu aj priestor pre učiteľovu manipuláciu, pretože pri lepení môže vopred ovplyvniť zloženie skupín tak, aby boli skupiny vyrovnané alebo aby spolu pracovali alebo nepracovali určití žiaci.
- **rozstrihané obrázky alebo pohľadnice** – podľa počtu skupín si predpripravíme rôzne obrázky a tie rozstriháme podľa požadovaného počtu žiakov v skupine. Žiaci sa môžu zoradiť (opäť bez možnosti rozprávania, s využitím iných spôsobov komunikácie) podľa dňa a mesiaca narodenia, čísla domu, abecedne podľa krstných mien, abecedne zostupne podľa priezvisk a podobne.

Vyššie uvedené spôsoby rozdelenia do skupín uvoľnia atmosféru, rozvíjajú myslenie a emocionálne prežívanie, ale majú aj svoje nevýhody. Nehodia sa pre všetky fázy a druhy vyučovania, sú náročné na prípravu a vymýšľanie nových obmien. Môžu zaberať aj príliš dlhý časový úsek vo vyučovaní. Pri pokročilejšom vyučovaní potrebujeme pracovať v skupinách i niekoľkokrát za hodinu a žiakov rozdeľovať do rôzne početných skupín. Na takúto prácu sú vhodné losovacie kartičky s menami žiakov.

losovacie kartičky – na každej kartičke je väčším písmom napísané meno žiaka a pod ním menším písmom jeho priezvisko. Nenápadne, ale viditeľne tým zvyrazňujeme oslovanie žiakov krstnými menami. Losovanie je veľmi jednoduché, či už žiaci majú pracovať v dvojiciach, trojiciach alebo päťiciach. Výhody, ktoré kartičky prinášajú:

- žiaci si zvyknú pracovať s kýmkoľvek v triede. Ak losovacie kartičky používame pravidelne, žiaci veľmi rýchlo zvyknú a sú schopní pracovať so všetkými spolužiakmi bez väčších problémov. Považujú tento spôsob za spravodlivý, pretože rozhoduje osud a nie učiteľ, ktorý by vopred určil kto s kým bude pracovať,
- žiaci sa na hodinách začínajú dôsledne oslovovať menami. Pri losovaní by mal učiteľ nahlas hovoriť: „S Petrom bude pracovať Zuzana a Juraj, s Patrikom Hana a Eva.“ Kartičky fixujú správnu podobu mena a žiaci tak neskľavajú k oslovnaniu priezviskom alebo prezývkou,
- učiteľ má istotu, koho oslovuje. Ak začínate učiť v novej triede alebo učíte vo viacerých triedach s veľkým počtom žiakov, trvá dlhšie, kým si zapamätáte mená žiakov. Situácia, kedy chcete osloviť

žiaka, ale neviete presne, ako sa volá, je nepríjemná, ale prirodzená. Kartičky v týchto situáciách veľmi pomôžu – jednoducho losujete, kto bude hovoriť, odpovedať, prezentovať svoje výsledky. I v tomto prípade považujú žiaci losovanie ako spravodlivejší spôsob, pretože učiteľ nevyvoláva stále rovnakých hlásiacich sa žiakov a všetci vedia, že môžu byť vybraní,

- „odhalenie“ neznámych žiakov. Kartičky sa dajú použiť aj pri suplovaní v neznámej triede,
- úspora času. Rozlosovanie je veľmi rýchle pre akýkoľvek počet žiakov a akokoľvek početné skupiny. Po vylosovaní zostanú kartičky ešte chvíľu na stole alebo na zemi a žiaci si môžu pri práci vo väčšej skupine overiť, s kým naozaj pracujú.

Losovanie môžeme využiť aj na rozdelenie úloh v skupinách. Prví vylosovaní budú zapisovatelia (zabezpečia papier pre skupinu a zapisujú myšlienky), druhí vylosovaní budú hovorcovia (hovoria za skupinu, prezentujú výsledky), tretí organizátori (organizujú prácu, zodpovedajú za prácu celej skupiny) a štvrtí časomerači (strážia čas).

Kooperatívne vyučovanie je skupinovým vyučovaním, v ktorom sú zdôrazňované sociálne aspekty. Nejde iba o skvalitnenie tradičných postupov a foriem školskej práce, ktoré súvisia s cieľmi týkajúcimi sa oblastí vedomostí a zručností. Do popredia sa dostávajú sociálne – komunikačné kompetencie, celoživotné pravidlá (aktívne počúvanie, dôvera, pravdivosť, úcta, maximálne osobné nasadenie – výkon), súťaživosť je nahradzovaná spoluprácou.

(Kovaliková, 1995)

Spolupráca je pri dosahovaní cieľov najdôležitejšia. Výsledky jednotlivca sú podporované činnosťou celej skupiny a celá skupina profituje z práce svojich členov. Základnými **pojmi** kooperatívneho vyučovania sú – **zdieľanie, spolupráca, podpora**. Medzi základné **znaky** patrí **vzájomná pozitívna závislosť, interakcia členov skupiny, osobná zodpovednosť, formovanie a využitie interpersonálnych zručností, reflexia skupinovej činnosti**.

2.9.5 Integrované tematické vyučovanie (ITV)

Medzi organizačné formy je možné zaradiť aj ucelený vzdelávací program Integrovaného tematického vyučovania (ďalej ITV). Predstavuje komplexný program, ktorý v sebe integruje všetky princípy efektívneho učenia. Dôraz kladie nielen na vedomosti, ale v rovnakej miere aj na rozvoj osobnosti dieťaťa. V našich podmienkach je pre svoju otvorenosť tvorivo rozvíjaný a modifikovaný. Základnými prvkami modelu ITV sú mozgovokompatibilné zložky učebného prostredia. Patria sem: **neprítomnosť ohrozenia a podporujúce prostredie, zmysluplný obsah, možnosť výberu, obohatené prostredie, spolupráca, adekvátny čas, okamžitá spätná väzba, dokonalosť, cielený pohyb**. (Kovaliková, Olsenová, 1996) Ďalšími charakteristickými znakmi sú **aplikačné úlohy, Gardnerova teória viacnásobných inteligencií, Bloomova taxonómia vzdelávacích cieľov, kľúčové učivo, vyučovacie bloky**.

2.9.6 Niektoré metódy výučby

Základom aktívneho učenia je kritické myslenie (ide najmä o porovnávanie, skúmanie, tvorbu otázok a odpovedí, rôzne stratégie zisťovania informácií a záverov). Pri metódach aktívneho učenia kladieme dôraz najmä na samostatnosť, spoluprácu, zodpovednosť, tvorivosť a kritické myslenie.

Pokúsime sa k vybraným kompetenciám priradiť niekoľko metód alebo stratégií, ktoré ich rozvíjajú.

Stratégie a metódy rozvíjajúce sociálne a komunikačné kompetencie:

- ☺ rozpoznávanie hlavných myšlienok a kľúčových slov (zhlukovanie, filter, pyramída, pojmové mapy),
- ☺ trojfázový model učenia E – U – R (evokácia – uvedomenie si významu informácií – reflexia),
- ☺ kooperatívne učenie,
- ☺ skupinová práca (skladačkové učenie),
- ☺ hranie rolí, simulácie, modelové situácie, dramatizácia textu,
- ☺ čítanie s porozumením (I.N.S.E.R.T., riadené poznámky), kritické čítanie,
- ☺ prevod (spracovanie textu do podoby posteru, grafu, tabuľky a opačne),
- ☺ kladenie otázok.

Stratégie a metódy rozvíjajúce kompetencie riešiť problémy:

- ☺ kooperatívne učenie,
- ☺ medzipredmetové projekty, tematické a projektové dni,
- ☺ trojfázový model učenia E – U – R,
- ☺ spájanie k sebe patriaceho, vyradenie z radu, tvorba logických reťazcov.

Stratégie a metódy rozvíjajúce pracovné kompetencie:

- ☺ kooperatívne učenie,
- ☺ práca so sebahodnotiacimi hárkami,
- ☺ autentické učenie sa – návšteva divadelných predstavení, práca v múzeu, tvorba časopisu, prispievanie do detských relácií, tvorba predstavení, programov, výstav.

2.9.7 Brainstorming

Dôležité je, aby ste si so žiakmi stanovili pravidlá, ktoré budú záväzné tak pre nich, ako aj pre učiteľa. Základné pravidlá brainstormingu:

- zákaz kritiky alebo akéhokoľvek hodnotenia prinášaných nápadov, či už zo strany zúčastnených alebo zo strany učiteľa,
- uvoľnenie fantázie – napomáha vedomie, že nápady nebudú kritizované,
- vzájomná inšpirácia – prínosná je práca v skupinách,
- brainstormingu sa venujeme po celú dobu, ktorú sme si vopred stanovili – najlepšie nápady prichádzajú vo chvíli, keď si myslíme, že nás už nič nenapadne.

Postup učiteľa pri brainstormingu:

- zoznámte žiakov s metódou,
- napíšte tému alebo otázku na veľký papier (tabuľu) tak, aby ju každý žiak dobre videl,
- požiadajte žiakov o ich nápady, myšlienky a asociácie,
- zdržte sa vlastného prejavu, nechajte hovoriť účastníkov,
- v prípade, že sa nápady opakujú, stimulujte žiakov k príkladom z iného uhla pohľadu, položte doplňujúcu otázku,
- výsledky brainstormingu použite ako východisko pre ďalšie premýšľanie alebo riešenie problému.

2.9.8 Neštruktúrovaný brainstorming

Po celú stanovenú dobu píšeme k téme všetko, čo vás napadne, bez triedenia, opravovania, (seba)cenzúry. Najskôr môže prebiehať ako individuálny, potom sa môžu žiaci vo dvojici podeliť o to, na čo prišli (môžu získať ďalšiu inšpiráciu) a naďalej sa môže nabaľovať vo väčších a väčších skupinách, až napokon v celej triede.

Ukážka (v našom prípade sme účastníkom kurzu zadali tému Stôl

Stôl, stolička, drevený, jedlo, počítač, sedieť, rodina, obrus, kvety, sklenený, sex, neporiadok, papiere, tanier, pracovný, obed, dobrá nálada, pohoda, nohy, hostia.

2.9.9 Participatívne metódy

Participovať znamená zúčastniť sa na niečom, mať na niečom osobný podiel. Participatívne metódy využívajú prirodzené potreby každého človeka komunikovať s inými ľuďmi, a tak sa učiť. Patria sem **dialóg a diskusia, situačné či prípadové štúdium, inscenačné metódy, brainstormingové metódy**.

Dialóg a diskusia prebiehajú vo väčšej alebo menšej skupine. Učiteľ sa tejto aktivity môže zúčastňovať ako diskutujúci alebo facilitátor. Niektoré, predovšetkým čiastkové problémy si môže skupina vyriešiť aj bez učiteľa, ktorý je pozorovateľom. Diskusie môžu viesť k zvýšeniu individuálneho porozumenia, prípadne k dosiahnutiu skupinového konsenzu alebo je ich hlavnou témou riešenie konkrétnych problémov.

2.9.10 Situačné (prípadové) metódy

Ich podstata spočíva v riešení problémovej úlohy na základe konfrontácie vedomostí, zručností, názorov a postojov aktérov – žiakov. Očakáva sa, že z ponúknutých riešení vyberú to najdokonalejšie riešenie na základe schopnosti správne sa rozhodnúť. Problémové situácie si vyžadujú aj medzipredmetový prístup, čo je ďalší prínos tejto metódy.

2.9.11 Inscenačné metódy (metódy hrania rol)

Spočívajú v simulácii stanovených situácií, keď sa riešenie realizuje prostredníctvom hrania rol. Žiaci musia pochopiť podstatu inscenácie aj podstatu – charakter jednotlivých postáv. Hranie rol pomáha žiakom vyjadriť vlastné osobné postoje a myšlienky a v prípade slobodnej možnosti výberu či výmeny roly so spolužiakom, dochádza u väčšiny žiakov k identifikovaniu sa s danou rolou. Rolové hry odrážajú rôzne uhly pohľadov na určitú situáciu alebo problém.

2.9.12 Kognitívne, zážitkové a skúsenostné metódy rozvíjania kompetencií

Kognitívne metódy – využívanie rozumového spracovania informácií, ktoré sú sprostredkované výkladom inej osoby, prostredníctvom textov, inými médiami. Budujú na prechádzajúcich skúsenostiach a vedomostiach, nabádajú na riešenie problémov, hľadanie súvislostí, analyzovanie...

Zážitkové metódy – vytváranie zážitku, emocionálne prežívanie skutočnej situácie na vlastnej koži. Takýto spôsob učenia vedie často k silným zážitkom a spontánnemu učeniu sa.

Skúsenostné metódy – spájanie emocionálnej investície a vedomé kognitívne spracovávanie diania. Tieto metódy sa veľmi približujú realite – zámerné učenie sa.

2.9.13 Voľné písanie

Žiak píše o téme po celú stanovenú čas (obvykle 5 – 10 minút). Drží sa témy, prípadne sa k nej snaží vracieť, formuluje myšlienky. Zapisuje všetky myšlienky, ktoré mu práve napadajú. Niekedy to môže byť „Dnes je ale krásny deň. Nič ma momentálne nenapadá. Čo tu budem písať.“ „Učí sa od seba samého“, sám odhaľuje, čo všetko o téme vie, ale bežne si to neuvedomuje. Pri písaní sa neprihliada na formu ani krásu písania, nehodnotíme pravopis. V priebehu písania sa nevraciamy k tomu, čo sme už napísali, nič nemeníme, nevylepšujeme, neopravujeme.

2.9.14 Kocka

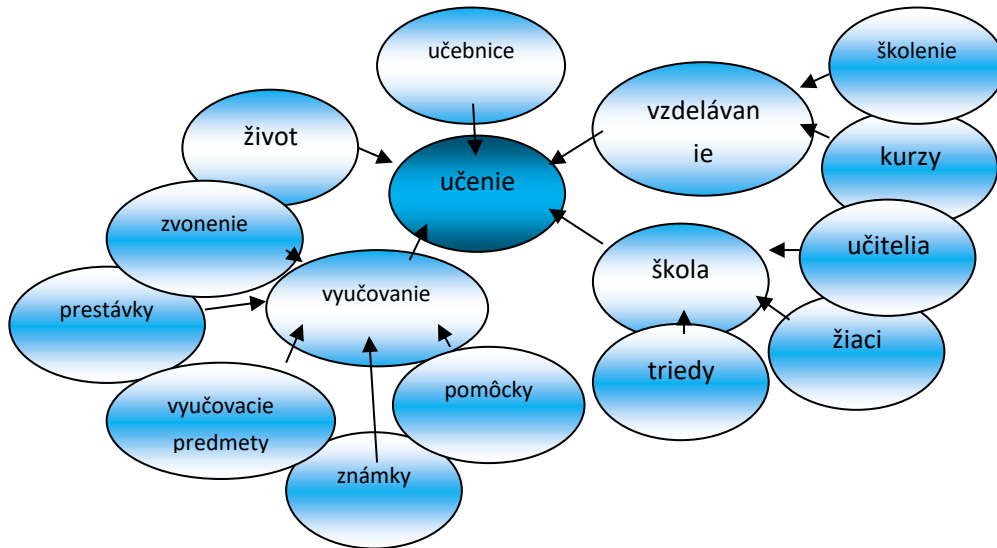
Veľmi podobnou metódou je kocka, ktorá využíva metódu voľného písania. Vedie premýšľanie o danej téme šiestimi smermi (veľmi sa približuje k Bloomovej taxonómii):

- opíš,
- porovnaj, urči, čomu sa to podobá,
- asociuj, povedz, čo ťa pri myšlienke na danú tému napadá, na čo si spomenieš,
- aplikuj, použi, povedz, na čo slúži alebo by mohlo slúžiť,
- analyzuj, označ, z čoho sa to skladá,
- vyhodnoť, povedz, čo je na tom dobré, čo zlé, aké dobré a menej dobré stránky téma má.

2.9.15 Zhľukovanie – myšlienkové mapy

Ide vlastne o graficky organizovaný brainstorming, pri ktorom sa už nápady štruktúrujú. K hlavnej téme (zapísanej v bubline v strede papiera/tabule) sa pripájajú ďalšie bubliny, v ktorých sú zachytené časti (zložky) hlavnej témy, k nim sa pripájajú zase ďalšie bubliny s podzložkami atď. myšlienková mapa môže slúžiť ako pomôcka pre vytvorenie dobre usporiadaného textu.

Ukážka – účastníci nášho kurzu sa pokúsili vytvoriť myšlienkovú mapu na tému učenie:

2.10 Kooperatívne metódy brainstormingu

2.10.1 Štyri rohy

Na štyri papiere umiestnené v rohoch miestnosti učiteľ napíše vždy po jednej otázke. Žiaci individuálne prechádzajú od papiera k papieru a píšú svoje odpovede. Ku každému papieru sa môžu niekoľkokrát vrátiť a prečítať si, čo zapísali spolužiaci. To môže podnietiť ďalšie nápady.

2.10.2 Dookola

Veľmi podobná metóda so štyrmi rohmi. Každá skupina žiakov dostane na stôl veľký papier s otázkou, prediskutuje ju a zapíše všetky možné odpovede, ktoré ju napadnú. Po niekoľkých minútach sa papiere pošlú ďalej a ďalšia skupina po prečítaní pridá, čo napadlo ju. Takto sa papiere posúvajú, kým sa nevrátia pôvodnej skupine.

2.10.3 Päťlístok

Päťlístok je silno štruktúrovaný brainstorming. Touto metódou sa snažíme vyjadriť podstatné aspekty témy, o ktorej premýšľame. Vyžaduje veľmi zhustené vyjadrenie, vyzerá trochu ako básnička v piatich riadkoch:

Téma

Aká téma je (dve slová, ktoré vystihujú vlastnosti témy, nemusia spolu súvisieť)

Čo sa s témou môže diať, čo téma robí (tri slová, ktoré nemusia navzájom súvisieť)

Súvislý výraz (veta), ktorý vystihuje podstatu témy (štyri slová)

Obrazné vystihnutie témy,
jednoslovné, metafora

Téma víkend:

Víkend
predĺžený pracovný
plynie zaujíma vzdeláva
Školenie k tvorbe ŠkVP.
Inšpirácia

2.11 metódy tvorivého písania, čítania s porozumením:

2.11.1 Akrostich

vzniká tak, že ľubovoľné slovo (meno, názov...) napíšeme po hláskach pod seba a každá hláska sa stane začiatočným písmenom nového slova, verša alebo vety.

Napr.:

základom akrostichu je rodné meno a úlohou napísať svoje momentálne pocity

Lojkajúci
Ospalý
Zívajúci
Elegantný
Fajnový

Akrostich môžeme využiť ako rozcvičku na začiatku vyučovacej hodiny i ako jej hlavnú časť. Osvedčil sa pri písaní charakteristiky osoby (študenti pri ňom objavujú úplne netušené vlastnosti dotyčného...), precvičovaní slovných druhov, rozvíjaní logickej nadväznosti rozprávania a pod. Fantázii sa pri zadávaní úloh medze naozaj nekladú.

2.11.2 Cinquain

Metóda, prostredníctvom ktorej môžeme dosiahnuť syntézu vedomostí, reflektovať porozumenie danej témy a vytvoriť k nej svoj postoj, je cinquain. Pomenovanie pochádza z francúzštiny a je odvodené od slova cinq – päť. Ide o päťveršovú "báseň" zhŕňajúcu informácie, zachytávajúcu myšlienky, pocity a presvedčenia v podobe stručných a výstižných výrazov, ktoré opisujú alebo reflektujú tému. Pravidlá na zostavenie básne sú nasledovné:

1. verš: jednoslovné pomenovanie témy - podstatné meno.
2. verš: dvojslovný opis témy - dve prídavné mená.
3. verš: trojslovné vyjadrenie činnosti - tri slovesá.
4. verš: štvorslovné vyjadrenie pocitu, emocionálneho vzťahu k téme.
5. verš: jednoslovné synonymum témy

- Napr.: **Informácia**
- Ukážka 1:
 - Informácia
potrebná, nenahraditeľná
vzdeláva, vychováva, provokuje,
spája nové so starým
progres
- Ukážka 2:
 - Informácia
poučujúca, štekľivá
konfrontuje, triedi, pretvára,
buduje mosty k poznaniu
budúcnosť

2.11.3 Inzerát

alebo stručné tlačové oznámenie má za cieľ na malej ploche povedať a vystihnúť všetko dôležité. Dbáme na to, aby inzerát obsahoval slovesá typické pre tento druh textov: hľadám, kúpim, vymením, ponúkam a pod. Žiak by mali použiť maximálne 8 – 12 slov. Napr. Skupinka hľadačov pokladov hľadá gazdinú na trvalý úväzok. **Sedem trpaslíkov**

2.11.4 Jednoslabičné slová

cieľom tohto cvičenia je napísať vetu alebo súvislý text, ktorý bude pozostávať výhradne z jednoslabičných slov tak, aby dávali zmysel. Ukážka práce:

- Ja som dnes pred ním a ty si za ním.
- Ber len to, čo ti zem dá!
- Dom má pec a na nej spí zlý pes.
- Ty tĺk, tak sa už aj vzbop!

2.11.5 Posledné slovo mám ja

na posilnenie uvažovania a reflexie o prečítanom. Poskytuje rámec pre diskusiu triedy o prečítanom texte, či už je rozprávačský alebo výkladový .

<i>Prvá strana kartičky</i> Doslovné výpisky z textu – citát <i>(odsek, veta, niekoľko slov, jedno slovo,...)</i> žiaci uvedú stranu a riadok textu	<i>Druhá strana kartičky</i> Žiakov komentár k výpisom (citátu) – je písaný súvislým textom <i>(veta, niekoľko viet, odsek)</i> Žiak píše, prečo si vybral to, čo si vybral, usiluje sa o presné vyjadrenie, aby dostatočne vystihol svoje myšlienky (žiak vie, že pri poslednom slove už nebude môcť ani nič doplniť, spresniť, ani inak komentovať)
---	---

Postup:

1. Pri čítaní textu majú žiaci nájsť jeden alebo niekoľko úsekov, ktoré považujú za veľmi zaujímavé a ktoré stoja za komentár.
2. Žiak napíše myšlienku na kartičku, pričom nezabudne uviesť stranu.
3. Na druhú stranu kartičky žiak napíše svoj komentár k tejto myšlienke. Môže vyjadriť svoj nesúhlas s touto myšlienkou, môže ju rozvinúť a pod.
4. Na druhú hodinu žiaci prinesú svoje kartičky. Vyvolaný žiak prečíta z kartičky myšlienku (je dobré, keď žiak povie, na ktorej strane ten úryvok je, takže ho spolužiaci môžu sledovať.)

- Po prečítaní učiteľ vyzve ostatných žiakov, aby povedali svoj názor alebo inú reakciu na myšlienku. Treba dbať na to, aby sa udržala diskusia v rámci témy a obmedzovať komentáre, ktoré sa zdajú byť hádavé alebo triviálne. Aj učiteľ môže vysloviť svoj názor o citovanej myšlienke.
- Na konci diskusie o danej myšlienke prikáže učiteľ žiakovi, ktorý myšlienku vypísal z knihy, aby prečítal svoj komentár. A tu je jeden háčik! Ďalej už nesmie byť nijaká diskusia alebo argumentácia. Tento žiak má totiž posledné slovo. (Žiaci majú radi posledné slovo v diskusii, lebo je to proti obvyklej vyučovacej praxi, keď majú učitelia posledné slovo. Pre nás učiteľov bude niekedy ťažké vyhnúť sa vysloveniu záverečnej poznámky. Ale tým by sme porušili pravidlá pre túto aktivitu.)
- Potom nasleduje ďalší žiak, ktorý prečíta svoju myšlienku a celý proces sa začína odznova. Nie je možné, aby sa za hodinu dostali na rad všetci žiaci so svojimi myšlienkami. Učiteľ vždy vyberie len niekoľkých.
- Tento postup je obzvlášť užitočný, keď chceme aktivizovať tichších a váhavejších žiakov.

2.11.6 I.N.S.E.R.T.

Používame ju pri individuálnej práci žiakov s textom. Pri čítaní si žiak v texte označuje informácie znamienkami (ukážka):

- ✓ známe informácie,
- + nové informácie,
- myšlienky, s ktorými nesúhlasí,
- ? informácie, o ktorých sa chce dozvedieť viac.

Ukážka:

✓ Minerálne látky nie sú síce zdrojom energie, ale sú neodlučiteľnou súčasťou všetkých buniek. V niektorých tkanivách sa hromadia a dodávajú im tvrdosť.

Vo väčšom množstve potrebuje človek zlúčeniny vápnika a fosforu, v menšom množstve zlúčeniny sodíka, draslíka, horčíka, jódu, chlóru a ďalších prvkov.

+ Niektoré minerálne látky človeku postačujú len v minimálnom alebo stopovom množstve, ale napriek tomu sú nevyhnutné (napr. zlúčeniny železa pre tvorbu červeného krvného farbiva hemoglobínu, jód pre správnu funkciu štítnej žľazy).

Vitamíny sú pre náš život nenahraditeľné, pretože sa zúčastňujú na priebehu dejov v bunkách. Prijímame ich v malých dávkach buď už hotové alebo ich základ (provitamín), z ktorého si telo vitamín dotvorí. Vitamíny majú rôzne zloženie a hlavné z nich sa označujú veľkými písmenami abecedy.

Pre dobré trávenie a vstrebávanie látok má veľký význam príjemné prostredie a vkusné pokojné stolovanie.

+ Potravou sa do nášho tela dostávajú i rôzne nežiaduce látky (ťažké kovy, zvyšky rôznych chemikálií používaných v poľnohospodárstve, v potravinárskom a inom priemysle).

? Tieto látky ovplyvňujú zdravie nepriaznivo. Môžu vyvolať poruchy jednotlivých častí tráviacej sústavy, narušovať zloženie a funkciu krvi i tkanív tela, do ktorých sú krvou rozvádzané.

Výsledkom je tabuľka s prehľadne usporiadanými informáciami. Nasleduje diskusia k prečítanému textu a tabuľke.

✓	+	–	?
Základné sú tuky, cukry a bielkoviny. Denne by sme mali vypiť až 3 litre tekutín. Do potravy patria aj vitamíny.	Cukry nazývame aj sacharidy. Stopové prvky sú niečo, čo jeme vo veľmi malom množstve a sú dôležité. V potrave jeme aj veľa nežiaducich látok.		Patria k nežiaducim látkam éčka?

2.11.7 Čítanie s predvídaním

Čítaný text na vhodnom mieste prerušíme a rozpútame diskusiu vhodnou otázkou. Môžeme ponúknuť aj niekoľko možností, ako bude text pokračovať.

Účastníci si metódu vyskúšali na texte krátkej poviedky. Žiaci dostanú tri samostatné papiere. V prvej časti bude text prerušený a nasleduje otázka: „Čo asi niekto urobil?“ Žiaci navrhujú možné pokračovania textu, ktoré vychádzajú z informácií získaných v texte, ale aj so svojich vlastných skúseností a dovoľíme si tvrdiť, že aj predsudkov. V druhej časti ponúkneme niekoľko možností, ako by mohol text pokračovať. Tretia časť predstavuje akési rozuzlenie záhady – dokončenie poviedky.

2.11.8 Podvojný denník

Metódu využívame pri práci s textom.

Na ľavú stranu si žiak vypíše pasáž (časť textu), ktorá na neho zapôsobila (pripomenula mu vlastný zážitok, predstavuje pre neho záhadu, nemôže s ňou súhlasiť,...).

Na pravú stranu žiak napíše komentár k zvolenej pasáži (prečo si zapísal práve to, čo mu pripomenula, aké otázky v ňom vyvolala, s čím nesúhlasí,...).

2.11.9 Matematický denník

Žiak súvislým textom formuluje svoje porozumenie. Presne hovorí, čomu porozumel a kde sa jeho porozumenie zastavilo. V svojej práci nájde miesta, ktorými môže zdokladovať porozumenie i neporozumenie. Pomenuje, čo mu pomohlo v učení, pomenuje, akú pomoc by bol potreboval k lepšiemu pochopeniu. Identifikuje svoje ďalšie ciele v učení (čo by sa potreboval ešte naučiť).

2.11.10 Skladačkové učenie

Túto metódu uplatňujeme pri úlohách, ktoré sa dajú rozložiť na čiastkové úlohy alebo pri úlohách, ktoré vedú k tomu istému zisteniu. Podstatou tejto metódy je práca v domovských a expertných skupinách.

Žiakov rozdelíme do domovských skupín (počet žiakov volíme v závislosti od počtu čiastkových problémov). Každá skupina dostáva tú istú úlohu, ktorá je rozdelená do čiastkových úloh. Každý člen domovskej skupiny je zodpovedný za vyriešenie jednej podúlohy. V texte úlohy môžu byť jednotlivé podúlohy odlíšené farebne. Takže jeden žiak bude mať modrú podúlohu, druhý zelenú podúlohu, ďalší červenú apod.

Žiaci odchádzajú riešiť svoje úlohy do expertných skupín – napr. modrá skupina zoskupuje všetkých žiakov, ktorí majú riešiť modrú podúlohu. V expertnej skupine žiaci spoločne vyriešia úlohu, dohodnú sa na stratégiu, ako problém objasnia ostatným žiakom v domovskej skupine. Z expertnej skupiny neodchádza žiadny žiak s vedomím, že niečomu nerozumel.

Po návrate do domovských skupín si žiaci odovzdávajú získané informácie a objasňujú riešenie „svojho“ problému. Následne sa skupina dohodne na vyriešení celej komplexnej úlohy.

Ukážku sme pre ušetrenie času urobili na príklade pre prvý stupeň ZŠ – slovná úloha z matematiky, ktorej predchádzala hravá forma úvodu do problematiky. Každá domovská skupina dostala úlohu:

V jednom mori si spokojne žili žraloky, chobotnice, veľryby a medúzy. Báli sa len rybárskych lodí a rybárov.

Pán Žralok sa preto so svojimi piatimi deťmi a manželkou odsťahoval do susedného mora. V našom mori tak zostali len tri dospelé žraloky. Jeden z nich sa staral o tri deti, druhý o jedno a tretí o dve deti.

Chobotniciam sa v mori páčilo. Otecko s mamičkou si pokojne plávali so svojimi dvoma deťmi a aby im bolo veselšie, pozvali na návštevu tetu so synom a babičkou.

Veľryb bolo v mori pätnásť, ale niektoré však rybári chytili. Odviezli šedého veľrybáka s bratom a jeho

dvoma deťmi, ale tiež slečnu veľrybu s mamičkou a babičkou.

Otecko a mamička medúza si lode vôbec nevšímali. Radovali sa zo svojich troch dospelých synov , dvoch vnučiek a jedného vnuka.

Koľko živočíchov žije teraz v našom mori?

Členovia domovských skupín si rozdelia úlohu na podúlohy – zelenú, modrú, oranžovú a ružovú. Odchádzajú do expertných skupín podúlohy vyriešiť – napr. modrá expertná skupina rieši počet chobotníc v mori. Následne sa vracajú do domovských skupín, kde spoločne nájdu odpoveď na poslednú otázku – Koľko živočíchov žije teraz v mori?

2.11.11 Kladenie otázok

Pre rozvíjanie kľúčových kompetencií žiakov je veľmi dôležité aj kladenie otázok. Dobrá (otvorená) otázka nezačína slovami Čo? Ako? Odpoveď na otázku nesmie byť áno – nie. Pri tvorbe otázok odporúčame začínať slovami Prečo? Na čo? Čo si myslíš?

2.11.12 Samohláskovanie

proces vytvárania viet alebo textov, pri ktorom mohli použiť výhradne tú istú samohlásku. Veta musela pozostávať minimálne zo šiestich slov a musela dávať zmysel.

Ukážky

- Ernest dnes ešte nejde k Petre, je jej zle.
- Peter Využíva, že dnes zje Ele jej džem.
- Toto som ohol skoro po sto rokoch.

2.11.13 Spoluhláskovanie -

pri tomto spôsobe tvorenia zmysluplných viet alebo textov mohli študenti použiť iba slová začínajúce tou istou spoluhláskou.

Ukážky práce žiakov:

- Pracovitý pekár piekol pánovi pekné praclíky.
- Cisár Cyril cmúľal cenný citrónový cukrík.
- Mama mojej mamy miluje moju mačku.

2.11.14 Voľné písanie

1. Dohodneme sa so žiakmi na určitom čase (napr. 7 minút).
2. Zadanú tému si žiaci napíšu na papier. Myslia na ňu celý vymedzený čas a píšú voľne všetko, čo ich k danej téme napadne. Vo vymedzenom čase musí byť ruka stále v pohybe, nesmie prestať písať. Ak žiakov nenapadá nová myšlienka, na okraj papiera si môžu “ čmárať ” - tým si udržiavajú myslenie a napadne ich niečo nové.
3. Počas písania žiaci nemusia myslieť na to, či je to pravopisne správne, ani na to, či je správna gramatická stavba vety. Účelom je dať myšlienky, ktoré sú v hlave, na papier.
4. Keď píšú žiaci, zároveň s nimi píše aj učiteľ. Ak žiaci vidia písať aj učiteľa, považujú písanie za dôležité a nekladú mu otázky. Predchádzame tým vyrušovaniu ostatných a žiaci sa neodpútavajú od témy.
5. Po uplynutí dohodnutého času prekonzultujú žiaci v dvojiciach alebo v skupinách napísané myšlienky.

6. Najlepšie myšlienky dvojice alebo skupiny zapíšeme na tabuľu (príp. na fóliu) a takto vznikne celý súbor nápadov, návrhov a poznatkov, ktoré patria k danej téme. Párová konverzácia alebo konverzácia v skupinách nemusí byť, žiaci môžu individuálne vyberať svoje najlepšie myšlienky.
7. Voľné písanie vyhodnocujeme aj čítaním napísaného a dopĺňujeme to, na čo si nikto nespomenul.
8. Je dôležité nerobiť žiadne posudky a žiaci musia mať istotu, že ich myšlienky nebudú zneužit.

2.11.15 Zhlukovanie - brainstorming

1. Do stredu čistého papiera, tabule alebo fólie napíšeme kľúčové slovo, ktoré zakrúžkujeme.
2. Okolo kľúčového slova zapisujeme všetky asociácie, ktoré nás napadnú. Všetky napísané slová zakrúžkujeme. Dôležité je túto činnosť nehodnotiť; nech žiaci značia a zapisujú všetko, čo ich napadne.
3. Vymedzíme si určitý čas na zapisovanie asociácií.
4. Slová, ktoré spolu súvisia, pospájame čiarami.
5. Vytvorí sa nám prehľadný obrazec, kde jasne vidíme súvislosti medzi jednotlivými slovami.

Pri tejto činnosti žiakov požiadame, aby sa pri písaní uvoľnili. Musíme sa vyhnúť hodnoteniu alebo selekcii a necháme žiakov zaznamenávať všetko, čo ich napadne. Vysvetlíme im, že nehodnotíme ani pravopis, pretože chceme zachytiť na papier len svoje myslenie. Cieľom tejto metódy je pomôcť žiakom uvedomiť si, čo o danej téme vedia, usporiadať si myšlienky pred písaním a získať väčšiu uvoľnenosť pri vyjadrovaní vlastných myšlienok. Táto metóda taktiež rozvíja schopnosť žiakov zaznamenávať svoje myšlienky stručne a heslovite. Žiaci sú aktívni, rozvíjajú si logické myslenie a vizuálnu pamäť.

2.11.16 Rotujúci prehľad

Na veľké papiere napíšeme otázky alebo úlohy a umiestnime ich okolo miestnosti (na jednom papieri je jedna otázka). Žiakov rozdelíme do skupín (toľko skupín, koľko máme pripravených otázok na veľkých papieroch). Každá skupina má pridelenú otázku alebo úlohu a premiestni sa k papieru s ich otázkou. Počas niekoľkých minút spoločne diskutujú o otázke a napíšu výsledky diskusie na veľký papier. Na znamenie sa jednotlivé skupiny premiestnia k ďalšiemu najbližšiemu papieru, prečítajú si nielen otázku, ale aj informáciu, ktorú tam napíšu predchádzajúca skupina. Opäť diskutujú už nielen o otázke, ale aj o informáciách napísaných inou skupinou žiakov a nakoniec pridávajú svoje vlastné informácie alebo poznámky. Žiaci na znamenie učiteľa menia pozície a striedajú sa dovtedy, kým sa skupiny nevrátia k svojim pôvodným papierom.

2.11.17 Pantomimické vyjadrenie

Hráme sa s číslou Napíš čo najviac slov, kde sa vyskytuje číslu napr. STO /žiaci píšú a zároveň triedia slová podľa slovných druhov/:

podstatné mená stonožka, stožiar, stolík, stodola, stolovanie, stolár, stolica, stomatológ, stoh, sprostosť, Gusto, Vlasto, stokorunačka, stovka, stonanie, stolička, storočie, miesto... **prídavné mená** – prostoreký, obstojný, piestový, plástový, stolnotenisek ...

slovesá – stoj!, nastoknúť, nástojiť, stopovať, odstopkovať, pastovať, pestovať, stotožniť, restovať, rástol, listovať, stočiť, cestovať, testovať, zastoknúť, zdevastovať, zvestovať...

príslovky – ostopäť, postojacky, stojmo ...

Úloha č.2: Napíš vetu, v ktorej všetky plnovýznamové slová budú obsahovať číslu STO:

Gusto a Vlasto vystopovali pri stodole stopu stopára a stonali, že nestopnú stomatológa cestou do Námestova.

Úloha č.3: Vytvor kombináciu všetkých hlások slova STO a predstav si, že si zakladáš svoju firmu, ktorá má tieto skratky. Napíš názvy firiem podľa vytvorených skratiek:

STO – Slovenská telekomunikačná obec

OTS – Ochrana tunelárov Slovenska

Úloha č.5: Napíš názvy miest, v ktorých sa nachádza číslovka STO /pomôž si mapou Slovenska/: Námestovo, Hostovice, Kostolná pri Dunaji, Mostová, Brestovany, Kostofany nad Hornádom, ...

Úloha č.5: Poprehadzované hlásky usporiadaj tak, aby vzniklo plnovýznamové slovo:

smieto /miesto/, host /stoh/, topas /stopa/, čakavisto /lastovička/, nostožka /stonožka/...

Úloha č.6: Nakresli ľubovoľný obrázok, kde použiješ iba písmenká STO:

2.11.18 Hra na spisovateľov

zábavnou formou zostavíme rozprávanie, kde použijeme názvy ukážok a mená autorov

2.12 ďalšie metódy:

- ☺ motivačné rozprávanie a rozhovor (aktivizovanie poznatkov a skúseností žiakov)
- ☺ didaktické hry (seberealizačné aktivity na uplatnenie záujmov a spontánnosti)
- ☺ problémová metóda (upútanie pozornosti prostredníctvom nastoleného problému)
- ☺ rozprávanie (vyjadrovanie skúseností a aktívne počúvanie)
- ☺ demonštračná metóda (demonštrácia predmetov, javov a činností)
- ☺ heuristická metóda (učenie sa riešením problémov)
- ☺ výklad učiteľa
- ☺ prezentačná metóda (prezentácia s využitím dataprojektoru)
- ☺ samostatná práca žiakov (s pracovným listom, s počítačom, s internetom)
- ☺ skúsenostné, zážitkové metódy
- ☺ hravé čitateľské činnosti (prešmyčky, hádanky,...)
- ☺ práca s detskou literatúrou
- ☺ práca s kartičkami
- ☺ hry so slovami
- ☺ situačné dialógy

2.13 formy práce:

- ☺ individuálna, samostatná práca
- ☺ práca vo dvojiciach
- ☺ skupinová práca (v trojiciach, štvoriciach, či väčších skupinkách)
- ☺ frontálna, hromadná práca

Úlohou školy je zabezpečiť aj komplexný pohybový režim žiakov. Pre splnenie všetkých cieľov telesnej výchovy je potrebné realizovať tieto organizačné formy:

- ranné cvičenia (denne na začiatku 1. vyučovacej hodiny),
- telovýchovné chvíľky počas vyučovacích hodín (denne niekoľkokrát na všetkých predmetoch, keď učiteľ pozoruje u žiakov únavu resp. nekoncentrovanosť),
- rekreačné využívanie prestávok (denne predovšetkým cez veľkú prestávku využívať možnosti školského dvora, voľných priestorov ap.). V prípade nepriaznivého počasia (nedá sa ísť von, v triedach a na chodbách je vydýchaný vzduch) zabezpečiť potrebu okysličovania organizmu 2 – 3 minútovými aktivizačnými cvičeniami na začiatku vyučovacích hodín,
- vyučovacia hodina telesnej výchovy (hlavná organizačná forma),
- vyučovacia hodina integrovanej telesnej výchovy (so spoluúčasťou žiakov zdravých a zdravotne oslabených v tom istom rozsahu ako riadna telesná výchova),
- pohybové aktivity v školskom klube (ako dôležitá súčasť popoludňajšie činnosti),
- záujmové krúžky na škole s pohybovým zameraním (výberová forma aktivít),
- školské športové súťaže – pravidelné i jednorazové,
- kurz základného plávania,
- cvičenia v prírode (2 x ročne v rozsahu po 4 hodiny v každom ročníku).

2.14 Zabezpečenie výučby pre žiakov so špeciálnymi potrebami

Podľa zákona má právo na vzdelanie každý jedinec. Škola si nemôže určovať podmienky, ktorému žiakovi vzdelanie umožní a ktorému nie. Primárne vzdelávanie navštevujú žiaci zdraví, ale aj jedinci s rôznym postihom..

Naša škola zohľadňuje vzdelávanie žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami (ďalej aj žiak so ŠVVP) má vytvorené podmienky pre vzdelávanie žiakov:

- s vývinovými poruchami učenia
- zo sociálne znevýhodneného prostredia
- s nadaním.

Naším cieľom je vychovávať a vzdelávať týchto žiakov tak, aby čo najviac rozvinuli vlastné kompenzačné mechanizmy, aby plnohodnotne vnímali, prežívali vlastný život a aby sa stali tvorcami hodnôt, ktoré vytvoria cieľavedomou činnosťou. Výchova sa uskutočňuje v triedach spolu s ostatnými žiakmi školy; ak má takýto žiak špeciálne výchovno-vzdelávacie potreby, vzdeláva sa podľa individuálneho vzdelávacieho programu, ktorý vypracúva škola v spolupráci so školským zariadením výchovného poradenstva a prevencie; zákonný zástupca žiaka má právo sa s týmto programom oboznámiť. Individuálny výchovno-vzdelávací program je upravený pre konkrétneho žiaka v jednotlivých predmetoch. Zameriava sa na možné dosiahnuteľné nároky na vzdelávanie, súčasne dieťa vzhľadom na postihnutie nepreťažuje, ale ani mu nároky neznižuje. Plány vypracováva konkrétny pedagóg daného predmetu v spolupráci so špeciálnym pedagógom, triednym učiteľom a zákonným zástupcom žiaka. Uvedený žiak je potom hodnotený na základe individuálneho učebného plánu. Na našej škole sa v súčasnosti vzdelávajú začlenení žiaci so zrakovým postihnutím a narušenou komunikačnou schopnosťou. Žiaci so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami sú hodnotení na základe Metodických pokynov č. 22/2011 č. CD-2011-3121/12824:4-921 na hodnotenie žiakov základnej školy, príloha č. 2, s účinnosťou od 01. 05. 2011.

Vzdelávanie žiakov prebieha priamo v triedach do ktorých sú žiaci začlenení. Sú priamo vzdelávaní pedagogickým zborom, ktorý je informovaný a uplatňuje pedagogické zásady a princípy práce so žiakmi so špeciálnymi výchovno- vzdelávacími potrebami, a to:

- rešpektovanie zvláštností a schopností žiaka,

- striedanie činností podľa kritérií náročnosti,
- rešpektovanie pracovného tempa a dodržiavanie psychohygieny žiakov,
- rešpektovanie prevládajúcich inteligencií,
- rešpektovanie zrakového postihu
- úprava materiálu na čítanie (zväčšenie)
- úprava priestoru
- vlastné osvetlenie
- uplatňovanie špeciálnych a individuálnych foriem a metód práce doporučených odborníkmi
- uplatňovanie zásad všestrannosti, sústavnosti, postupnosti, názornosti, individuálneho prístupu,
- zachovávanie mlčanlivosti o informáciách získaných pri výkone povolania,
- oboznámenie spolužiakov o rozdielnom prístupe pri sprostredkovaní učiva, formách a metódach učenia a hodnotenia žiaka so ŠVVP,
- vytváranie podmienok optimálneho školského prostredia a atmosféry v triede, ktorú žiak so ŠVVP navštevuje,
- zapojenie viacerých zmyslov potrebných na osvojenie poznatkov.

2.15 Základné podmienky vzdelávania žiakov so zdravotným znevýhodnením v bežných triedach základných škôl (integrované vzdelávanie)

Ak je zdravotné znevýhodnenie žiaka takého charakteru, že je mu potrebné vytvoriť špeciálne podmienky na vzdelávanie, takýto žiak má špeciálne výchovno-vzdelávacie potreby a musí byť na škole evidovaný ako žiak so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, za podmienky súhlasu jeho zákonného zástupcu. Potvrdenie o tom, že žiak má špeciálne výchovno-vzdelávacie potreby vydáva podľa kompetencií školské zariadenie výchovného poradenstva a prevencie na základe odborného vyšetrenia.

Žiak, ktorý má špeciálne výchovno-vzdelávacie potreby, musí mať vypracovaný individuálny výchovno-vzdelávací program. Individuálny výchovno-vzdelávací program vypracováva škola spoločne so školským zariadením výchovného poradenstva a prevencie podľa kompetencií.

Našu školu navštevujú žiaci so zrakovým postihnutím. Podmienky výučby sú uvedené v odseku N.

2.16 Výchova a vzdelávanie detí a žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia

Sociálne znevýhodnené prostredie (znevýhodnenie chudobou alebo kultúrou) definujeme ako prostredie, ktoré vzhľadom na sociálne a jazykové podmienky nedostatočne stimuluje rozvoj mentálnych, vôľových a emocionálnych vlastností jednotlivca, nepodporuje jeho efektívnu socializáciu a neposkytuje dostatok primeraných podnetov pre rozvoj osobnosti. Spôsobuje sociálno-kultúrne depriváciu, deformuje intelektuálny, mravný a citový rozvoj jednotlivca a z aspektov edukácie ho z týchto dôvodov považujeme za osobu so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami.

Špeciálne edukačné potreby dieťaťa sú požiadavky na špeciálne usporiadanie podmienok, organizácie a realizácie výchovno-vzdelávacieho procesu tak, aby zodpovedali osobitostiam žiaka, ktorého telesný, psychický alebo sociálny vývin sa výrazne líši od štandardného vývinu.

Cieľom výchovy a vzdelávania žiakov zo SZP je eliminácia alebo odstránenie hendikepov vyplývajúcich zo sociálneho znevýhodnenia (komunikačné schopnosti, kultúrne a sociálne vylúčenie, nedostatočné hygienické návyky...) dosiahnuť primeraný rozvoj ich schopností. Uskutočňuje sa v školách v bežných triedach spoločne s ostatnými žiakmi školy podľa individuálneho vzdelávacieho programu, ktorý vypracúva škola v spolupráci so školským zariadením výchovnej prevencie a poradenstva; zákonný zástupca žiaka má právo sa s týmto programom oboznámiť. Individuálny program je súčasťou povinnej dokumentácie, je to dokument, ktorého účelom je plánovanie vzdelávania žiaka podľa jeho špeciálnych výchovno-vzdelávacích potrieb. Všetky špecifické úpravy sa vypracovávajú v individuálnom rozsahu a kvalite tak, aby zodpovedali špeciálnym výchovno-vzdelávacím potrebám konkrétneho žiaka. Vypracováva ho triedny učiteľ v spolupráci so špeciálnym pedagógom, prípadne ďalšími zainteresovanými odbornými pracovníkmi podľa potreby a so školským zariadením výchovného poradenstva a prevencie. Individuálny výchovno-vzdelávací program sa v priebehu školského roka môže upravovať a dopĺňať podľa aktuálnych špeciálnych výchovno-vzdelávacích potrieb žiaka. Úpravy výchovno-vzdelávacieho programu sú výsledkom odborných konzultácií všetkých zainteresovaných odborníkov a oboznamuje sa s nimi aj zákonný zástupca žiaka.

Špecifické podmienky pre vzdelávanie detí zo SZP na našej ZŠ

- zabezpečiť pred vstupom do základnej školy testovanie školskej spôsobilosti výlučne centrom pedagogicko-psychologického poradenstva na základe sociálno-kultúrne nezávislých testov školskej spôsobilosti pre 6 – 7 ročné deti, ktoré rešpektujú špecifiká v oblasti poznania a skúseností detí so sociálne znevýhodneného prostredia, najmä u detí z prostredia národnostných menšín
- znížiť počet žiakov v bežnej triede, aby sa umožnila vyššia miera individuálneho prístupu k žiakovi,
- realizovať celodenný výchovný systém s možnosťou zmysluplného trávenia voľného času a pomoci pri príprave na vyučovanie,
- zabezpečiť asistenta učiteľa,
- vytvoriť edukačné prostredie rešpektujúce sociálne, kultúrne a jazykové špecifiká detí zo SZP
- pri vytváraní školských vzdelávacích programov zohľadňovať sociálne a kultúrne prostredie a potreby detí zo SZP
- realizovať programy orientované na zlepšenie spolupráce rodičov (predovšetkým rómskych) detí so základnou školou,
- podporiť vzdelávacie programy multikultúrnej výchovy a výchovy proti predsudkom, a programy implementovať ako súčasť školského vzdelávacieho programu,

2.17 Výchova a vzdelávanie detí a žiakov s nadaním

Cieľom výchovy a vzdelávania žiakov s nadaním je dosiahnuť optimálny rozvoj ich nadania a pripraviť ich na tvorivé využitie tohto nadania v prospech spoločnosti. Okrem rozvoja Obsahových charakteristík nadania sa kladie dôraz na harmonický osobnostný vývin nadaných detí a žiakov, ich emocionálne charakteristiky i sociálne vzťahy.

Ak si rozvoj nadania žiaka bežnej triedy vyžaduje vytvoriť mu na vzdelávanie špeciálne podmienky, jedná sa o žiaka so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, čo musí byť potvrdené odborným vyšetrením. Zaradenie takéhoto žiaka do programu pre nadaných žiakov je možné iba s informovaným súhlasom jeho zákonného zástupcu.

Pre integrovaného nadaného žiaka je treba vypracovať individuálny výchovno-vzdelávací program, prípadne môže postupovať podľa skupinového výchovno-vzdelávacieho programu, ak je v triede integrovaná skupina nadaných žiakov s rovnakým druhom nadania. Za vypracovanie týchto programov je zodpovedný triedny učiteľ v spolupráci s pedagógom špecializovaným na prácu s nadanými žiakmi. Podľa potreby sa na jeho vypracovaní podieľa príslušný odborný pedagóg a zariadenie výchovného poradenstva a prevencie.

Individuálny výchovno-vzdelávací program môže žiakovi v súlade s jeho nadaním umožniť akcelerované vzdelávanie. Okrem postupu do vyššieho ročníka alebo absolvovania dvoch ročníkov v priebehu jedného školského roku možno nadaného žiaka:

- vzdelávať sa v konkrétnych predmetoch podľa učebného plánu vyšších ročníkov,
- postupovať v konkrétnych predmetoch podľa osnov vyššieho ročníka,
- vzdelávať sa v konkrétnych predmetoch v triedach vyššieho ročníka.

Vo všeobecnosti sa však dáva prednosť tzv. rozširujúcemu, resp. obohacujúcemu vzdelávaniu, čo znamená:

- zaradiť do individuálneho výchovno-vzdelávacieho programu predmety, ktoré nie sú v učebnom pláne bežných žiakov,
- doplniť záväzné učebné osnovy jednotlivých predmetov o nové témy zodpovedajúce nadaniu žiaka a možnostiam školy, resp. regiónu.

2.17.1 Starostlivosť o žiakov so ŠVVP :

- spolupráca s CPPPaP a ČŠPP vo Zvolene škola pre zrakovo postihnutých, spolupráca s CPPPaP v Pov. Bystrici
- individuálne začlenenie žiakov, individuálny prístup k žiakom vo výchove a vzdelávaní, zvýšená spolupráca s rodičmi uvedených žiakov.
- Talentovaným žiakom vytvoríme podmienky na realizovanie ich schopností prostredníctvom otvorenia širokej škály krúžkov, zapájaním ich do vedomostných a športových súťaží, olympiád, projektov.

2.17.2 Starostlivosť o žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia

V spolupráci so zriaďovateľom a ďalšími inštitúciami realizujeme efektívny systém výchovy a vzdelávania žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia (individuálny prístup vo výchove a vzdelávaní, s odbornými zamestnancami školy, spolupráca s rodičmi, Odborom sociálnych vecí, rodiny a zdravia Pov. Bystrica, CPPPaP Pov. Bystrica, s pediatrom a mestskou políciou, propagácia pozitívnych výsledkov žiakov v škole a na verejnosti, zapájanie žiakov do záujmovej činnosti.

- Škola bude podporovať také metódy, formy práce a vzdelávacie aktivity, ktoré budú smerovať k rozvoju čitateľskej gramotnosti žiakov.

REALIZÁCIA: využívanie metód a foriem práce smerujúcich k tomu, aby sa žiak správne orientoval v texte, rozumel textu a čítal s porozumením vo všetkých predmetoch, vedel vyhľadávať, selektovať a spracúvať informácie, komunikoval plynule a na úrovni, rýchlo reagoval na podnety, zisťovanie úrovne čitateľských zručností formou testov, pravidelné porovnávanie úrovne dosiahnutých výsledkov čitateľskej gramotnosti, kladenie dôrazu na vlastnú tvorbu jazykových prejavov v rámci predmetu slovenský jazyk a literatúra, využívanie školskej knižnice ako študijného, informačného a čitateľského centra, návšteva podujatí organizovaných školou i okresom Považská Bystrica.

Pre žiakov na podporu a rozvoj čitateľskej gramotnosti zorganizujeme aktivity: Starší čítajú mladším – žiaci 4. ročníka čítajú žiakom 1. ročníka, Čítam, čítaš, čítame - súťaž v technike (rýchlosti) čítania, reprodukciu prečítaného textu a v riešení úloh zameraných na čítanie s porozumením, Týždeň hlasného čítania v rámci hodín literatúry, Strom čítania tvorba stromu z literárnych diel, ktoré prečítajú žiaci v rámci mimočítankového čítania.

V rámci aktivít školskej knižnice sa zapojíme do česko-slovenského projektu Záložka do knihy spája školy a do súťaže o Najzaujímavejšie podujatie školskej knižnice, zorganizujeme Stretnutie generácií – starí rodičia, rodičia čítajú deťom a i.

- Škola zabezpečí kvalitnú prípravu žiakov v cudzích jazykoch so zreteľom na možnosti školy a s ohľadom na schopnosti jednotlivých žiakov.

REALIZÁCIA: kvalifikované personálne zabezpečenie vyučovania cudzích jazykov, vyučovanie anglického jazyka od 1. ročníka, krúžkov, využitie IKT vo vyučovaní cudzieho jazyka, využitie výukového softvéru, projektové vyučovanie, metóda CLIL.

- Škola bude klásť dôraz na zvýšenie gramotnosti žiakov v oblasti IKT s cieľom prehĺbiť ich schopnosti vyhľadávať potrebné informácie a efektívne s nimi pracovať.

3 Vnútorňý systém kontroly a hodnotenia

3.1 Vnútorňý systém kontroly a hodnotenia

Vnútorňý systém hodnotenia kvality zameriame na 3 oblasti:

1. Hodnotenie žiakov
2. Hodnotenie pedagogických zamestnancov
3. Hodnotenie školy

3.1.1 Hodnotenie vzdelávacích výsledkov práce žiakov

Cieľom hodnotenia vzdelávacích výsledkov žiakov v škole je poskytnúť žiakovi a jeho rodičom spätnú väzbu o tom, ako žiak zvláda danú problematiku, v čom má nedostatky, kde má rezervy a aké sú jeho pokroky. Súčasťou hodnotenia je tiež povzbudenie do ďalšej práce, návod, ako postupovať pri odstraňovaní nedostatkov.

Vo výchovno-vzdelávacom procese sa uskutočňuje priebežné a celkové hodnotenie:

- priebežné hodnotenie sa uskutočňuje pri hodnotení čiastkových výsledkov a prejavov žiaka na vyučovacích hodinách a má hlavne motivačný charakter; učiteľ zohľadňuje vekové a individuálne osobitosti žiaka a prihliada na jeho momentálnu psychickú i fyzickú disponovanosť,
- celkové hodnotenie žiaka v jednotlivých vyučovacích predmetoch sa uskutočňuje na konci prvého polroka a druhého polroka v školskom roku a má čo najobjektívnejšie zhodnotiť úroveň jeho vedomostí, zručností a návykov v danom vyučovacom predmete.

Podklady na hodnotenie výchovno-vzdelávacích výsledkov a správania žiaka získava učiteľ najmä týmito metódami, formami a prostriedkami:

- sústavným diagnostickým pozorovaním žiaka,
- sústavným sledovaním výkonu žiaka a jeho pripravenosti na vyučovanie,
- rôznymi druhmi skúšok (písomné, ústne, grafické, praktické, pohybové) a didaktickými testami; uplatňuje aj metódy menej riadené (referáty, denníky, sebahodnotiace listy, dotazníky, pozorovania, portfóliá) - súbor prác žiaka, ktoré vypovedajú o jeho výkone,
- analýzou výsledkov rôznych činností žiaka,
- konzultáciami s ostatnými pedagogickými zamestnancami a podľa potreby s odbornými zamestnancami zariadenia výchovného poradenstva a prevencie, všeobecného lekára pre deti a dorast, najmä u žiaka s trvalejšími psychickými a zdravotnými ťažkosťami a poruchami,
- rozhovormi so žiakom a so zákonným zástupcom žiaka.

Žiak je z predmetu skúšaný ústne, písomne alebo prakticky najmenej dvakrát v polročnom hodnotiacom období.

Učiteľ oznamuje žiakovi výsledok každého hodnotenia a posúdi klady a nedostatky hodnotených prejavov a výkonov. Po ústnom skúšaní učiteľ oznámi žiakovi výsledok ihneď. Výsledky hodnotenia písomných a grafických prác a praktických činností oznámi žiakovi a predloží k nahliadnutiu najneskôr do 10 dní.

Písomné práce a ďalšie druhy skúšok rozvrhne učiteľ rovnomerne na celý školský rok. Pravidelným rozvrhnutím hodnotiacich činností zabráni preťažovaniu žiaka. Písomné práce kratšie ako 10 min nie je učiteľ povinný oznamovať dopredu. Písomné práce archivuje do konca príslušného školského roka.

Termín na vykonanie písomnej skúšky, ktorá má trvať viac ako 25 minút, prekonzultuje učiteľ s triednym učiteľom, ktorý koordinuje plán skúšania. V jednom dni môže žiak robiť len jednu skúšku uvedeného charakteru. Termín takejto písomnej práce oznamuje žiakovi týždeň vopred.

3.2 Kritériá hodnotenia žiakov ISCED 1

3.2.1 Všeobecné kritériá hodnotenia žiakov primárneho vzdelávania

Pri hodnotení výsledkov práce žiaka sa postupuje v súlade s platným metodickým pokynom na hodnotenie žiakov základnej školy, s výchovno-vzdelávacími požiadavkami vzdelávacích programov, požiadavkami na rozvoj všeobecných kompetencií, učebnými plánmi, učebnými osnovami a výkonovými štandardami.

Vo výchovno-vzdelávacom procese sa uskutočňuje priebežné a súhrnné hodnotenie.

- priebežné hodnotenie – hodnotenie čiaskových výsledkov a prejavov žiaka ,
- súhrnné hodnotenie – uskutočňuje sa na konci 1. a 2. polroka v šk. roku a má čo najobjektívnejšie zhodnotiť úroveň vedomostí v danom predmete, pričom sa prihliada na systematickosť práce počas celého obdobia.

Metódy, formy a prostriedky získavania podkladov na hodnotenie výchovno-vzdelávacích výsledkov žiakov:

- sústavné sledovanie výkonu a pripravenosti žiaka na vyučovanie,
- priebežné hodnotenie známku alebo pochvalou vzdelávacej aktivity žiakov na vyučovacích hodinách,
- práca na dobrovoľných úlohách, tvorivosť a vlastné námety žiakov na spestrenie vyučovacích hodín.

Vo všetkých ročníkoch primárneho vzdelávania sú žiaci klasifikovaní, výnimku tvorí etická a náboženská výchova, ktoré sú hodnotené slovne (absolvoval/neabsolvoval).

Žiaci píšu písomné práce, ktoré zostavujú učitelia príslušných predmetov v súlade s tematickými celkami. Hodnotenú sú bodovo – percentuálnou stupnicou. Vhodnosť zadaných prác je prerokovaná po ročníkoch na zasadnutiach MZ.

3.2.2 Kritériá hodnotenia žiakov 1. ročníka

Hodnotenie má pôsobiť konštruktívne a povzbudzujúco, má byť zamerané na pozitívnu motiváciu, orientuje sa na pozitívne stránky schopností žiakov. Hodnotí sa:

- veku primerané ovládanie poznatkov podľa UO,
- schopnosť pracovať samostatne po objasnení vyučujúcou,
- aplikácia osvojených zručností a návykov,
- tvorivosť,
- správnosť a úplnosť ústneho prejavu,
- správnosť a estetická úprava písomného prejavu.

SJL - Jazyková zložka :

- aktivita na vyučovaní, usilovnosť , záujem, tvorivosť,
- samostatnosť a iniciatíva,
- pravidelnosť a zodpovednosť vypracúvania zadaní a úloh,
- zručnosť komunikovať, spolupracovať vo dvojici, v skupine,
- bohatosť slovnej zásoby, správna formulácia viet, tvorenie viet,
- schopnosť písomnej a ústnej komunikácie,
- používanie správnych tvarov písmen, sklon a úhľadnosť písma,
- čistota a estetická úprava textu v zošitoch.

SJL - Literárna zložka :

- čítanie s porozumením,
- reprodukcia textu,
- odpoveď na jednoduchú otázku,
- orientácia v texte,
- čítanie s prednesom.

Vo výchovných predmetoch sa hodnotí vynaložená snaha o zlepšenie vlastných schopností, aktivita, tvorivosť a pozitívny vzťah k príslušnému výchovnému predmetu.

3.2.3 Kritériá hodnotenia žiakov 1. – 4. ročníka ZŠ:

Pri hodnotení žiakov postupujeme v súlade s Metodickým pokynom č. 22/2011 na hodnotenie žiakov základnej školy vydaného Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky pod č.:2011-3121/12824:4-921.

Predmet: Slovenský jazyk a literatúra Kontrolné diktáty:

Ročník	Počet	Zameranie podľa iŠVP
1.	1	1. Opakovanie učiva z 1. ročníka ZŠ
2.	10	1. Opakovanie učiva z 1. ročníka ZŠ 2. Hláska a písmeno (ch, dz, dž) 3. Samohláska ä 4. Dvojhlásky 5. Tvrdé spoluhlásky 6. Opakovanie učiva za 1. polrok 7. Mäkké spoluhlásky 8. Slabiky di, ti, ni, li, de, te, ne, le 9. Vety 10. Opakovanie učiva z 2. ročníka
3.	10	1. Opakovanie učiva z 2. ročníka ZŠ 2. Slová s l, í, r, ř 3. Vybrané slová po b 4. Vybrané slová po m 5. Vybrané slová po p 6. Opakovanie učiva za 1. polrok 7. Vybrané slová po r, s 8. Vybrané slová po v, z 9. Slovné druhy 10. Opakovanie učiva z 3. ročníka ZŠ
4.	10	1. Opakovanie učiva z 3. ročníka ZŠ 2. Vybrané slová po b, m 3. Vybrané slová po p, r 4. Vybrané slová po s, v, z 5. Spodobovanie 6. Opakovanie učiva za 1. polrok 7. Vlastné podstatné mená 8. Ohybné slovné druhy 9. Neohybné slovné druhy 10. Opakovanie učiva zo 4. ročníka ZŠ

Stupnica hodnotenia a rozsah kontrolných diktátov, :

Rovnaké chyby v tom istom slove sa pokladajú za jednu chybu, napríklad rýchly chlapec mal rýchly krok – (1 chyba). Chýbajúce slovo – počet chýb podľa počtu písmen v slove. Chýbajúce písmeno – 1 chyba.

Počet chýb	stupne
0 – 1	1
2 – 4	2
5 – 7	3
8 – 10	4
11 a viac	5

Roč	Rozsah plnovýznamových slov
1.	10 – 15 slov
2.	20 - 30
3.	30 - 40
4.	40 - 50

Poznámka: Rozsah slov platí aj pri prepise a odpise textu. Každému kontrolnému diktátu predchádza minimálne 1 nácvikový diktát a rôzne druhy pravopisných cvičení.

Klasifikácia polročných písomných prác

Polročné písomné práce sú povinné len vo 4. ročníku (tj. polročná a koncoročná). Podľa uváženia učiteľa môže byť zaradené polročné písomné práce aj v iných ročníkoch.

Percentuálne rozpätie	stupne
100% - 90%	1
89% - 75%	2
74% - 50%	3
49% - 25%	4
menej	5

Písanie a slohová výchova sú súčasťou jazykového vyučovania. Písanie sa samostatne klasifikuje iba v ročníkoch 1. a 2. , v ročníkoch 3.-4. sa neklasifikuje, hodnotí sa individuálna snaha žiaka o vlastné zlepšenie. Slohová výchova hodnotí sa len v ročníku 3. a 4. a to v rozsahu 1 slohovej práce v 3. ročníku a 2 prác vo 4. roč.. V práci hodnotíme úpravu, štylizáciu a pravopis. Dôraz sa kladie na vyjadrovacie schopnosti, obsahovú správnosť, myšlienkovú nadväznosť, nápaditosť a tvorivosť .

Priebežné hodnotenie osvojených jazykových zručností a schopností:

ústne odpovede,

- pravopisné cvičenia,
- tematické testy.

Hodnotenie čítania:

- správnosť,
- plynulosť,
- intonácia,
- tempo,
- porozumenie,
- práca s textom.

Predmet: Anglický jazyk

V počiatočnej fáze učenia sa cudzieho jazyka v primárnom vzdelávaní má hodnotenie žiakov predovšetkým motivačnú a formatívnu funkciu. Hodnotenie prebieha formou jednoduchých testov (1. a 2.ročník), tematických testov (3. a 4.ročník), hodnotenie ústnych odpovedí a formou bodov, (žiaci počas hodiny získavajú body, za každých 5 bodov je 1).

Počúvanie s porozumením:

- rozlišovanie a porovnávanie hlások, slabík a slov,

- porovnávanie významu viet na základe ich intonácie,
- úlohy , ktoré umožňujú žiakom demonštrovať pochopenie prostredníctvom neverbálnych prostriedkov (označovanie a spájanie obrázkov, vyfarbovanie, kreslenie).

Ústny prejav:

- dôraz sa kladie na splnenie komunikačného zámeru,
- správna výslovnosť i a náležitej intonácia,
- hodnotenie ústneho prejavu je vnímané v kontexte situácie, nie izolovane.

Čítanie s porozumením:

- rozlišovanie a porovnávanie písomnej formy slov,
- hľadanie konkrétnych slov alebo informácií v texte,
- čítanie krátkych textov s porozumením.

Písomný prejav:

- úlohy určené na hodnotenie písania odzrkadľujú aktivity v triede,
- odpisovanie slov a krátkych viet, neskôr krátkych odsekov,
- písanie vlastných viet a krátkych odsekov, tvorivé písanie.

Tematické testy v 3. -4. ročníku (Busy Bee):

Po každej 2 lekcii nasleduje test monitorujúci úroveň získaných vedomostí z príslušnej lekcie (celkový počet 5):

Percentuálne rozpätie	stupne
100% - 90%	1
89% - 75%	2
74% - 50%	3
49% - 25%	4
menej	5

Predmet: Matematika

Formatívne hodnotenie:

- čiastkové výsledky a prejavy žiaka na vyučovacej hodine,
- ústne odpovede,
- samostatné práce, aktivita, záujem,
- originalnosť riešenia úloh,
- aktívna účasť na matematických súťažiach,
- pravidelná domáca príprava na vyučovanie (vypracovávanie domácich заданий, učebné pomôcky)

Sumatívne hodnotenie:

- tematické previerky,
- polročné a koncoročné písomné práce.

Percentuálne rozpätie	stupne
Polročné PP	
100% - 90%	1
89% - 75%	2
74% - 50%	3
49% - 25%	4
menej	5

Percentuálne rozpätie	stupne
Tematické previerky	
100% - 92%	1
91% - 77%	2
76% - 57%	3
56% - 37%	4
menej	5

Predmet: Vlastiveda a Prírodoveda

- ústna forma hodnotenia – 1 až 2 ústne odpovede za stanovené klasifikačné obdobie,
- písomná forma hodnotenia – tematické písomné práce/testy,
- spracovanie projektu – prezentácia individuálnych/skupinových projektov,
- aktivita a práca na vyučovacej hodine, tvorivosť, nápaditosť, záujem,
- dôslednosť pri vypracovávaní úloh a domácich заданий.

Percentuálne rozpätie	stupne
Tematické previerky	
100% - 92%	1
91% - 77%	2
76% - 57%	3
56% - 37%	4
menej	5

Výchovné predmety:

- hodnotí sa vynaložená snaha o zlepšenie vlastných schopností, aktivita, tvorivosť a pozitívny vzťah k príslušnému výchovnému predmetu,
- priebežné hodnotenie známku,
- záujem o daný predmet,
- osvojenie výtvarných, hudobno – pohybových postupov a zručností a telesnej zdatnosti,
- osvojenie zručností v oblasti práce s počítačom,
- plnenie zadaných úloh,
- správnosť vypracovania a zrealizovania zadaní a úloh.

Predmet: Dramatizované čítanie

Formatívne hodnotenie, ktoré umožňuje žiakovi odstraňovať nedostatky, poskytuje mu rady na zlepšenie. Ide o slovné hodnotenie, výsledkom ktorého nie je známka. Na tento typ hodnotenia sa kladie veľký dôraz, pretože pomáha žiakovi napredovať.

Neformálne hodnotenie, cieľom ktorého je pozorovanie žiakovej práce v triede, v skupine (pri skupinovej práci).

Formálne hodnotenie, na ktoré bude žiak vopred upozornený.

Priebežné a záverečné hodnotenie, ktoré predstavujú konečné hodnotenie žiakovej činnosti.

Hodnotenie priebehu, kedy sa hodnotí činnosť žiaka pri jej vykonávaní.

Hodnotenie výsledkov, kedy sa hodnotia žiakove hmatateľné výsledky (vlastné literárne dielo, prezentácia, naučený text, naučená báseň, čítanie....).

Praktické skúšanie. V rámci výstupov zohráva vo väčšine prípadov najdôležitejšiu úlohu vlastný výstup(rola) žiaka. Pri praktickom hodnotení sa hodnotia dve oblasti:

samotný proces tvorby:

správne a vhodné rozhodnutie o postupe v procese tvorby,

prístup k riešeniu

vlastná prezentácia úlohy

zhodnotenia diela žiakom (osobná interpretácia)

preukázanie originality

výsledný produkt:

preukázanie vedomostí a zručností

zvládnutie svojho výstupu

odzva diela u spolužiakov a ich reakcia naň

3.2.4 Kritériá hodnotenia Dramatizované čítanie

stupeň hodnotenia	opis kritérií	poznámka
1 výborný	- Žiak spĺňa kritériá na vynikajúcej úrovni: - Vytvoril si elementárnu veku primeranú predstavu o vlastných pohybových možnostiach a pohybovou činnosťou prispieva k optimálnemu stupňu rozvíjania svojej osobnosti ako celku i po stránke kognitívnej, emocionálnej, sociálnej, morálnej, - správne a vhodne rozhoduje o postupe v procese tvorby, - aktívny prístup k riešeniu - vlastná prezentácia úlohy - zhodnotenia diela žiakom (osobná interpretácia) - preukázanie originality	proporcie medzi jednotlivými kritériami zvažuje učiteľ podľa individuálnych daností žiaka
2 chválitebný	- Spĺňa kritériá prvého stupňa hodnotenia s menšími nedostatkami. - Žiak realizuje edukačné úlohy samostatne, je iniciatívny, tvorivý, tolerantný, rozširuje svoju flexibilitu, osvojuje si nové vedomosti, nepodlieha predsudkom a stereotypom.	
3 dobrý	- Žiak spĺňa kritériá prvého stupňa hodnotenia, ale je menej samostatný, iniciatívny a zdatný, - Žiak realizuje edukačné úlohy priemerne, chýba mu iniciatívnosť, tvorivosť, tolerancia, nerozširuje svoju flexibilitu. - Pri práci sa často nezaobíde bez pomoci učiteľa.	
4 dostatočný	Žiak realizuje edukačné úlohy na nízkej úrovni, bez vlastného vkladu, s ťažkosťami aplikuje získané zručnosti.	
5 nedostatočný	Žiak nespĺňa kritériá, nemá záujem o aktivity, neguje vyučovací proces, nezapája sa do individuálnych ani kolektívnych didaktických hier.	vo výnimočných prípadoch

Predmet: Praktická vlastiveda

Používané metódy rešpektujú bežné didaktické postupy, žiada sa však uplatňovať menej verbálne a viac názorné metódy, cvičenia a kontroly. Dôležitú funkciu plnia aktivizujúce a motivačné hodnotenia, samostatné alebo skupinové činnosti. Žiaci majú v priebehu osvojovania učiva získať poznatky o potrebnosti a nenahraditeľnosti učiva pri vzniku a priebehu mimoriadnej situácie. Hodnotiacim kritériom je známka.41

Na hodnotenie žiakových výsledkov sa využíva:

Ústne skúšanie: odpoveď (umožňuje hodnotiť hĺbku žiakových vedomostí).

Praktické skúšanie. V rámci výstupov zohráva vo väčšine prípadov najdôležitejšiu úlohu vlastná tvorba žiaka. Súčasťou tohto skúšania je i ústne skúšanie, kedy sa posudzuje miera osvojenia vedomostí a ich následné využitie. Pri praktickom hodnotení sa hodnotia dve oblasti:

samotný proces tvorby:

- správne a vhodné rozhodnutie o postupe,
- prístup k riešeniu,
- vlastná prezentácia úlohy,
- zhodnotenia diela žiakom (osobná interpretácia),
- preukázanie originality

výsledný produkt:

- preukázanie vedomostí a zručností,
- zvládnutie postupov,
- odozva diela u spolužiakov a ich reakcia naň.
- napodobňujúce kritériá (realita a ilúzia, skutočné a idealizujúce zobrazenie života, ...)

3.2.5 Kritériá hodnotenia Praktická vlastiveda

stupeň hodnotenia	opis kritérií	poznámka
1 výborný	• Žiak spĺňa kritériá na vynikajúcej úrovni: • Vytvoril si elementárnu veku primeranú predstavu o vlastných pohybových možnostiach a pohybovou činnosťou prispieva k optimálnemu stupňu rozvíjania svojej osobnosti ako celku i po stránke kognitívnej, emocionálnej, sociálnej, morálnej, • správne reaguje pri vyhlásení signálov mimoriadnych udalostí • osvojil si pravidlá evakuácie pri ohrození požiarom, živelnom pohromou, haváriou, katastrofou • orientuje sa v mieste školy a jej okolí • riadi sa v prírode podľa svetových strán, ovláda zásady správneho a bezpečného správania sa v prírode • pozná význam čistého ovzdušia, vody v živote človeka • poskytuje prvú pomoc pri menších úrazoch • pozná zásady ochrany zdravia	proporcie medzi jednotlivými kritériami zvažuje učiteľ podľa individuálnych daností žiaka
2 chválitebný	• Spĺňa kritériá prvého stupňa hodnotenia s menšími nedostatkami. • Žiak realizuje edukačné úlohy samostatne, je iniciatívny, tvorivý, tolerantný, rozširuje svoju flexibilitu, osvojuje si nové vedomosti, nepodlieha predsudkom a stereotypom.	
3 dobrý	• Žiak spĺňa kritériá prvého stupňa hodnotenia, ale je menej samostatný, iniciatívny a zdatný, • Žiak realizuje edukačné úlohy priemerne, chýba mu iniciatívnosť, tvorivosť, tolerancia, nerozširuje svoju flexibilitu, neosvojuje si nové vedomosti, podlieha predsudkom a stereotypom. Pri práci sa často nezaobíde bez pomoci učiteľa.	
4 dostatočný	• Žiak realizuje edukačné úlohy na nízkej úrovni, bez vlastného vkladu, s ťažkosťami aplikuje získané zručnosti.	

3.3 Vnútrotný systém kontroly a hodnotenia zamestnancov

Hodnotenie zamestnancov sa bude zakladať na bodovom hodnotení. Body sa budú prideľovať na základe:

- Pozorovania (hospitácie)
- Rozhovoru
- Sledovania pokroku žiakov vo výsledkoch pod vedením učiteľa
- Hodnotenia výsledkov pedagogických zamestnancov v oblasti ďalšieho vzdelávania, tvorby učebných pomôcok, mimoškolskej činnosti a pod.
- Hodnotenia pedagogických a odborných zamestnancov manažmentom školy.
- Vypracovávanie a realizácia projektov
- Vzájomného hodnotenia učiteľov (čo si vyžaduje aj vzájomné hospitácie a „otvorené hodiny“).
- Hodnotenia učiteľov žiakmi

Vzor hodnotenia pedagogického zamestnanca

Príloha 1

3.4 Hodnotenie školy

Kvalitná škola je tá, v ktorej sa systematicky realizuje globálne riadenie kvality výchovy a vzdelávania TQM -- total quality management). Takéto riadenie sa zameriava nielen na kvantitatívne ukazovatele (známky, záujem o školu, uplatnenie absolventov, umiestnenia v súťažiach a podobne), ale aj na správanie, hodnotové orientácie, vzťahy, motiváciu žiakov, študentov.

Prostriedkami na to sú:

- autoevaluačné procesy
 - škola, vedenie, učitelia každý rok vypracúvajú sebahodnotiacu správu,
 - správy expertov -vonkajšie hodnotenie školy inšpektormi, nadriadenými, ale aj vyžiadanými audítormi;
 - hodnotenie školy, výchovno-vzdelávacích procesov a výsledkov

Cieľom hodnotenia školy je, aby žiaci a ich rodičia získavali dostatočné a hodnoverné informácie o tom, ako zvládame požiadavky ktoré sú na nás ako školu kladené. Tým sú sprístupnené verejnosti informácie ako škola dosahuje ciele stanovené v koncepčnom zámere rozvoja školy a požiadavky kladené na žiakov.

Autoevalúcia školy je zameraná na nasledovné kľúčové oblasti:

- plnenie cieľov stanovených v koncepčnom zámere školy a v školskom vzdelávacom programe vypracovanom na základe štátneho vzdelávacieho programu, ich reálnosť a stupeň dôležitosti
- oblasti, v ktorých škola dosahuje pozitívne výsledky (silné stránky školy) a oblasti, v ktorých škola dosahuje slabšie výsledky (slabé stránky školy), návrhy a opatrenia na ich elimináciu

SWOT analýza

SILNÉ STRÁNKY (STRENGTHS)

kvalifikovanosť ped. zamestnancov na požadovanej úrovni,
kvalitný manažment školy,
vysoká kreativita, flexibilita, ochota pg. zamestnancov pracovať nad rámec bežných povinností,
dobrá spolupráca Rady školy s vedením školy a rodičmi žiakov,
dobrá klíma pre pedag. zamestnancov a žiakov,

SLABÉ STRÁNKY (WEAKNESSES)

prefeminizovaný učiteľský zbor (chýba mužský vzor),
hygienické podmienky vo vyučovacom procese (zodpovedajúca svetelnosť a dopad svetla, vzdialenosť lavíc od tabule, nehluchosť...),
absencia schválených učebníc a pracovných zošitov, resp. dlhá dodacia doba objednaných titulov.
netypizovaná a zastaralá budova vyžadujúca si finančne náročné rekonštrukcie (úprava fasády, školský dvor),

rešpektovanie individuálnych potrieb žiakov, uplatňovanie individuálneho prístupu, podpora tvorivosti žiakov zo strany učiteľov využívaním metód podporujúcich kreativitu, netradičné formy vyučovania, využívanie IKT na vyučovacích hodinách, osobitne internet na vyhľadávanie potrebných informácií, zapájanie sa do projektov realizácia vedomostných a športových súťaží na úrovni regiónu a kraja, stimulácia rozvoja profesijných záujmov žiakov (voľnočasové aktivity), zapájanie sa do rôznych kultúrnych a športových aktivít, rozvíjanie sebahodnotenia žiakov, podpora zdravého sebavedomia, korigovanie menejcennosti,

v škole sa nenachádza telocvičňa s upraveným bezpečným povrchom, využíva sa školský dvor, ihrisko- vzdialené obmedzené priestory – malé učebne, prechádzanie medzi budovami (nemáme vlastnú školskú jedáleň – stravovanie v jedálni MŠ),

PRÍLEŽITOSTI, ŠANCE (OPPORTUNITIES)

- vlastný vzdelávací program školy,
- zvýšenie záujmu o rozvoj vlastnej osobnosti, celoživot. vzdelávanie
- propagácia školy k verejnosti,
- možnosť grantových projektov,
- nové vzdelávacie metódy a formy práce,
- nové kľúčové kompetencie,
- prepojenie medzipredmetových a nadpredmetových vzťahov,
- návязnosť vzdelávacích cieľov a učebných plánov na praktický a reálny život,
- ovplyvniť kvantitu a kvalitu učebnej látky,
- zlepšiť individuálny prístup k žiakovi, vzhľadom na jeho osobnosť,
- zlepšenie statusu učiteľa a školy smerom k verejnosti

OBAVY, RIZIKÁ (THREATS)

- spájanie ročníkov v dôsledku poklesu počtu žiakov,
- demografický pokles populácie,
- časový stres (mimoriadne chripkové prázdniny, chorobnosť),
- obmedzené možnosti školy zapájať sa do projektov, ktoré by umožňovali využívať finančné prostriedky na úpravu a údržbu školy, nakoľko škola nie je právny subjekt
- nedocenená práca pedagogických zamestnancov zo strany rodičov
- podceňovanie vidieckej školy zo strany rodičov, štátu

Pravidelne monitorujeme podmienky na vzdelanie, spokojnosť s vedením školy a učiteľmi, klímu školy, riadenie školy, úroveň celkových výsledkov práce školy. Najdôležitejšou monitorovanou oblasťou je vyučovací proces, využívané metódy a formy, úroveň podpory a spôsob vzdelávania žiakov.

Nástrojom na zisťovanie úrovne kvality školy sú dotazníky pre žiakov a rodičov, dotazníky pre zamestnancov školy, analýza úspešnosti žiakov na súťažiach, spätná väzba zo strany verejnosti a zriaďovateľa. Na základe týchto zistení sme zostavili SWOT - analýzu ako východiskový stav pre zvyšovanie kvality školy. Smerodajným kritériom je spokojnosť žiakov, rodičov a zamestnancov. Podstata SWOT analýzy je v klasifikácii a ohodnotení jednotlivých faktorov ovplyvňujúcich kvalitu školy. SWOT analýza vychádza z predpokladu, že škola dosiahne úspech maximalizáciou predností a možností a minimalizáciou nedostatkov a ohrození.

Na základe uvedenej SWOT analýzy chceme urobiť zo Základnej školy Prečín miesto, kde sa v plnom rozsahu uplatňuje humanistický a prosociálny prístup k výchove a vzdelávaniu. Našou základnou filozofiou je otvorenosť a vzájomná spolupráca učiteľov, žiakov a rodičov, ktorí sú si navzájom rovnocennými partnermi a spoločne tvoria „trojuholník“ ako základnú bunku školy.

V triedach s menším počtom žiakov dávame možnosť vyniknúť všetkým žiakom, nadaným v rôznych oblastiach. Na vyučovaní vytvárame pozitívnu atmosféru založenú na dôvere, porozumení, empatii, rovnocennej komunikácii, kreativite a podnecovaní žiakov k čo najlepším osobným výkonom. Do výchovno-vzdelávacieho procesu implementujeme i prvky moderných alternatívnych vyučovacích metód a foriem práce (projektové, kooperatívne a prosociálne vyučovanie, prezentácie, zavádzanie informačno-komunikačných technológií, výučbové programy).

Škola kladie veľký dôraz na mimoškolskú činnosť a spoluprácu s inými organizáciami a širokou verejnosťou nielen z radov rodičov prostredníctvom krúžkovej činnosti, projektov, exkurzií, výletov, besied či zábavných popoludní.

4 Vzdelávacie oblasti a prierezové témy

Vzdelávacie oblasti sú okruhy, do ktorých patrí problematika príbuzných vyučovacích predmetov. Zabezpečujú nadväznosť a previazanosť obsahu jednotlivých vyučovacích predmetov patriacich do konkrétnej oblasti. Umožňujú rozvíjanie medzipredmetových vzťahov.

Vymedzujú systém vedomostí, zručností, schopností, postojov a hodnotovej orientácie, ktoré má absolvent v čase ukončenia štúdia osvojené. Obsahový štandard je základné kritérium úrovne zvládnutia vedomostí, zručností a schopností. Vzdelávacie oblasti sú dané ŠVP.

4.1 Začlenenie prierezových tém

Prierezové témy odrážajú vo vyučovacom procese aktuálne problémy súčasného sveta, a preto sú neoddeliteľnou súčasťou základného vzdelania. Učivo obsiahnuté v prierezových témach sme využili pri tvorbe nových predmetov a to Dramatizované čítanie, na ktorý sme vyčlenili v iškVP z disponibilných hodín vo 4. ročníku jednu vyučovaciu hodinu (zahrnuté témy z prierezových tém Mediálna výchova, multikultúrna výchova a regionálna výchova a tradičná ľudová kultúra, Výchova k manželstvu a rodičovstvu) a predmet Praktická vlastiveda, do ktorej sme začlenili témy z prierezových tém Dopravná výchova, Ochrana života a zdravia, Enviromentálna výchova a Osobnostný a sociálny rozvoj, na vyučovanie ktorej je vyčlenená jedna disponibilná hodina v 3. ročníku. Z ostatných prierezových tém nevytvárame samostatné vyučovacie predmety, ale integrujeme ich do všetkých vyučovacích predmetov všetkých ročníkov. Zaradenie určitej prierezovej témy je vyznačené v časovo-tematických plánoch jednotlivých predmetov u každého vyučujúceho. Prierezové témy sú súčasťou celého výchovno-vyučovacieho procesu, reprezentujú okruhy aktuálnych problémov súčasného sveta. Budeme ich realizovať aj formou projektov, pri realizácii ktorých budú musieť žiaci prezentovať vedomosti a zručnosti z rôznych predmetov. Nevyhnutnou podmienkou účinnosti prierezovej tematiky je použitie aktivizujúcich, interaktívnych učebných metód. Väčšina tematických okruhov prierezových tém je implementovaná prirodzene a nenásilnou formou tak, aby to žiaci nevnímali ako násilný prvok na vyučovacej hodine.

PRIEREZOVÉ TÉMY (TEMATIKY)

OSOBNOSTNÝ A SOCIÁLNY ROZVOJ
ENVIRONMENTÁLNA VÝCHOVA
MEDIÁLNA VÝCHOVA
MULTIKULTÚRNA VÝCHOVA
DOPRAVNÁ VÝCHOVA – VÝCHOVA K BEZPEČNOSTI V CESTNEJ PREMÁVKE
OCHRANA ŽIVOTA A ZDRAVIA
DOPRAVNÁ VÝCHOVA
REGIONÁLNA VÝCHOVA A TRADIČNÁ ĽUDOVÁ KULTÚRA
TVORBA PROJEKTU A PREZENTAČNÉ ZRUČNOSTI
FINANČNÁ GRAMOTNOSŤ
VÝCHOVA K MANŽELSTVU A RODIČOVSTVU

• PRIEREZOVÉ TÉMY A PODTÉMY PLATNÉ OD 1.9. 2017

• OSOBNOSTNÝ A SOCIÁLNY ROZVOJ- OSR (SÚČASŤOU SÚ PRÁVA DIEŤAŤA)

- **OSR 1 - TOLERANCIA**

- 1.1 potláčanie prejavov neznášanlivosti, diskriminácia,
- 1.2 prevencia šikanovania, zastrašovania,
- 1.3 asertívne správanie,
- 1.4 porozumieť sebe samému a druhým, rešpektovať názory, práva a potreby druhých, jedinečnosť človeka, ľudské práva- sloboda myslenia, náboženského vyznania, pokojného zhromažďovania,
- 1.5 kladné a záporné vlastnosti,
- 1.6 utváranie dobrých medziľudských vzťahov postavených na dôvere

- **OSR 2 - RADOSŤ ZO ŽIVOTA**

- 2.1 pozitívny postoj k životu, hodnoty,
- 2.2 sebadôvera, zdravé sebadomie a sebaúcta, uvedomenie si vlastného ja,
- 2.3 moje svedomie,
- 2.4 riešenie problémov a rozhodovanie

- **OSR 3 - SPRÁVANIE**

- 3.1 zvládať vlastné správanie, vedieť sa slušne správať, sebakontrola,
- 3.2 uvedomovanie mravných rozmerov rôznych spôsobov ľudského správania,
- 3.3 predchádzanie patologickým javom a škodlivým spôsobom správania

- **OSR 4 - VEDOMOSTI**

- 4.1 rozvoj základných schopností dobrej komunikácie(komunikácia medzi učiteľom a žiakom) a k tomu príslušných vedomostí, sebareflexie, sebazvedelávanie, sebazdokonaľovanie, sebahodnotenie,
- 4.2 kreativita,
- 4.3 sústredenie, stíšenie, načúvanie,
- 4.4 dôležitosť kvalitného vzdelávania, osvojiť si študijné zručnosti, duševná hygiena

- **OSR 5 - SPOLUPRÁCA**

- 5.1 rozvoj základných sociálnych zručností pre spoluprácu,
- 5.2 úcta k práci druhých, uvedomovanie si rôznosti názorov ľudí, dodržiavanie pravidiel diskusie,
- 5.3 vytrvalosť, presnosť a správnosť pri práci

- **OSR 6 - RODINNÁ VÝCHOVA**

- 6.1 postoje k rodičom, blízkym a k iným ľuďom,
- 6.2 láska k dieťaťu, k matke, tehotenstvo, materstvo,
- 6.3 týranie detí v rodine, linka dôvery, útek detí z domu,
- 6.4 vzťah medzi mužom a ženou – láska, manželstvo, dôležitosť usporiadanej rodiny , tradičný model rodiny, rodina- základná bunka spoločnosti, pomoc v domácnosti,
- 6.5 rovnoprávnosť pohlaví – kamarátstvo a priateľstvo,

6.6 sexualita- psychické a fyzické zmeny v čase puberty

- **OSR 7 - PRÁVA DIEŤAŤA**

- 7.1 Dieťa má právo na rovnosť bez rozdielu rasy, náboženstva , pôvodu a postavenia
- 7.2 Dieťa má osobitné právo na telesný a duchovný rast
- 7.3 Dieťa má mať právo na meno od narodenia a právo na štátnu príslušnosť
- 7.4 Dieťa má právo na Výživu, bývanie a zdravotnícke služby
- 7.5 Dieťa má právo na osobitnú starostlivosť (zvláštnu opateru pri telesnom, duševnom alebo sociálnom postihnutí)
- 7.6 Dieťa má právo na lásku, porozumenie a starostlivosť
- 7.7 Dieťa má právo na bezplatné vzdelávanie, hru a zotavenie
- 7.8 Dieťa má právo vždy byť medzi prvými, komu treba pomôcť (prednostná ochrana a pomoc)
- 7.9 Dieťa má právo na ochranu proti krutosti, zneužívaniu a zanedbávaniu
- 7.10 Dieťa treba učiť mieru, tolerancii a priateľstvu voči všetkým ľuďom

- **OSR 8 - SPOLOČNOSŤ**

- 8.1 sociálne začlenenie,
- 8.2 zodpovednosť za svoje konanie,
- 8.3 plnohodnotný a zodpovedný osobný život,
- 8.4 vzťah dieťaťa k peniazom

- **OSR 9 - ZODPOVEDNOSŤ**

- 9.1 za zverené veci,
- 9.2 za svoje konanie, osobný život, sebavzdelávanie

- **OSR 10 - EMOCIONÁLNA STRÁNKA**

- 10.1 rozvoj estetického cítenia,
- 10.2 citový zážitok z umeleckého prejavu,
- 10.3 láska k umeniu, zmysel pre rytmus,
- 10.4 estetické cítenie, význam umenia v osobnom živote,
- 10.5 estetika- neoddeliteľná súčasť života

- **MULTIKULTÚRNA VÝCHOVA- MUV**

- **MUV 1 - REŠPEKTOVANIE A ZNÁŠANLIVOSŤ RÔZNYCH NÁRODOV A RÁS**

- 1.1 riešenie konfliktov pokojnou cestou a schopnosť komunikovať s nositeľmi iných kultúr

- **MUV 2 - MEDZIĽUDSKÉ VZŤAHY**

- 2.1 sebavedomie a uplatnenie v skupiny,
- 2.2 tvorivosť v interakcii s druhými ľuďmi, hlavne so slabšími a znevýhodnenými

- MUV 3 - KULTÚRY INÝCH NÁRODOV

- 3.1 zvedavosť a záujem o okolie, kultúrna rozmanitosť, tolerancia,
- 3.2 povedomie príslušnosti k vlastnej kultúre

- MUV 4 - ESTETIKA- NEODDELITELNÁ SÚČASŤ ŽIVOTA

- 4.1 starostlivosť o zovňajšok,
- 4.2 seberealizácia vo voľnom čase

- REGIONÁLNA A TRADIČNÁ ĽUDOVÁ KULTÚRA- RLK

- RLK 1 – OBJAVUJEME SLOVENSKO

- 1.1 tradície spojené s náboženskými sviatkami,
- 1.2 rodokmeň

- RLK 2 – TRADIČNÁ ĽUDOVÁ KULTÚRA (POLOHA, HISTÓRIA A SÚČASNOSŤ), HISTÓRIA ŠKOLY

- 2.1 regionálne zvyky, umelecké produkty, tradičné ľudovoumelecké remeslá regiónu, tradičné jedlá,
- 2.2 miestne a regionálne jazyky, tance, dramatické, výtvarné diela, odev,
- 2.3 významné osobnosti regiónu, povesti, rozprávky, príbehy, legendy spojené s históriou obce, mesta, ľudové staviteľstvo,
- 2.4 rešpektovanie kultúr, tradičná kultúrna rozmanitosť,
- 2.5 spolunažívanie príslušníkov rôzneho etnika
- 2.6 Ľudské práva- Právo na meno a krajinu, ktorú môže volať svojou

- RLK 3 – MÔJ RODNÝ KRAJ

- 3.1 moja rodina,
- 3.2 škola, okolie školy,
- 3.3 obec, mesto, v ktorom žijem (poloha, história a súčasnosť),
- 3.4 rozprávky, príbehy, legendy spojené s históriou obce, mesta,
- 3.5 tradičné regionálne zvyky, obyčaje,
- 3.6 kultúrne pamätihodnosti, monumenty obce, mesta,
- 3.7 regionálne múzea, prírodovedné múzeá, galérie, skanzeny,
- 3.8 významné osobnosti regiónu,
- 3.9 prírodné krásy regiónu,
- 3.10 náučné chodníky v regióne,
- 3.11 chránené rastliny a živočíchy na území regiónu,
- 3.12 minerály, skameneliny, jaskyne na území regiónu,
- 3.13 tradičné produkty a zamestnania v regióne,
- 3.14 umelecké produkty, tradičné ľudovoumelecké remeslá regiónu,
- 3.15 miestne a regionálne jazyky.

- TVORBA PROJEKTU A PREZENTAČNÉ ZRUČNOSTI -TBZ

- TBZ 1 - PRÁCA V SKUPINE

- 1.1 človek a hodnoty, pozná sám seba a svoje schopnosti, hodnotenie práce iných,
- 1.2 organizuje svoju prácu a prácu v tíme, dokončí ju, vie spolupracovať,
- 1.3 váži si prácu iných,
- 1.4 riešenie problému

- TBZ 2 - SPRACOVANIE INFORMÁCIÍ

- 2.1 rieši problém,
- 2.2 písomne aj verbálne pracovať s informáciami s použitím inf. komun. technológie

- TBZ 3 - ZÁSADY VHODNEJ A PRIMERANEJ KOMUNIKÁCIE

- 3.1 schopnosť komunikovať, argumentovať

- TBZ 4 - PREZENTÁCIA VEDOMOSTÍ NA VEREJNOSTI

- 4.1 prirodzene vystupovať, správne sa vyjadrovať

- TBZ 5 - PROJEKT- SÚČASŤ VZDELÁVANIA

- 5.1 tvorenie produktu, zameranie sa na postupnosť jednotlivých krokov a metodológiu tvorby projektu

- DOPRAVNÁ VÝCHOVA- DVA

- DVA 1 - ŽIAK- ÚČASTNÍK DOPRAVNEJ PREMÁVKY

- 1.1 technického stav a údržba bicykla, jazda na bicykli,
- 1.2 správanie sa chodca, cyklistu a pasažiera v cestnej premávke,

- DVA 2 - DOPRAVNÉ PREDPISY, ZNAČKY, OCHRANA NA CESTÁCH

- 2.1 bezpečnosť cestnej premávky, doprava v obci, križovatka,
- 2.2 dopravná nehoda

- DVA 3 - ŠPECIFIKÁ CESTNEJ DOPRAVY V REGIÓNE

- 3.1 pozorovať svoje okolie, vyhodnotiť situáciu z hľadiska bezpečnosti,
- 3.2 aplikovanie bezpečného správania v cestnej premávke

- OCHRANA ŽIVOTA A ZDRAVIA- OZO

- **OZO 1 - ZDRAVIE**

- 1.1 zdravie -vec každého z nás, chráňme si ho,
- 1.2 otužovanie, pohyb a pobyt v prírode,
- 1.3 zásady zdravého života, hygieny, nákazlivé choroby, ochrana pred nimi,
- 1.4 darcovstvo krvi, návšteva lekára, očkovanie ako prevencia chorôb,
- 1.5 poskytovanie prvej pomoci, dôležité telefónne čísla 112, 155,
- 1.6 negatívne dôsledky fajčenia a alkoholu, používania návykových látok (zdravotné, sociálne, finančné),
- 1.7 drogy a kriminalita mládeže,
- 1.8 voľný čas a drogy,
- 1.9 pravidelný dostatočný spánok,
- 1.10 kúpaliská, jazerá- zdroj mikroorganizmov,
- 1.11 vzťah k problematike ochrany svojho zdravia a života, tiež zdravia a života iných ľudí,
- 1.12 správne dýchanie a držanie tela

- **OZO 2 - VÝŽIVA**

- 2.1 ovocie a zelenina a jej význam pre zdravie, význam správnej životosprávy pre človeka,
- 2.2 vitamíny- predpoklad zdravia, prevencia obezity,
- 2.3 pohyb a zdravá výživa,
- 2.4 pitný režim

- **OZO 3 - BEZPEČNOSŤ**

- 3.1 správna manipulácia s elektrospotrebičmi, nebezpečnými predmetmi,
- 3.2 dôležité telefónne čísla 112, 155,
- 3.3 poskytovanie prvej pomoci, poplachy, vojnový stav, fyzické ohrozenia, základné bezpečnostné návyky, pravidlá bezpečného správania, rizikové miesta a situácie v regióne,
- 3.4 dopravné predpisy, orientácia v teréne,
- 3.5 bezpečnosť pri práci a hre

- **MEDIÁLNA VÝCHOVA- MDV**

- **MDV 1 - ČO JE MÉDIUM**

- 1.1 negatívny vplyv médií,
- 1.2 základné druhy médií- vysielané signálom (elektronické- rozhlas, televízia, film),tlačené (kníhtlač), obrazové, zvukové, zvukovo-obrazové (digitálne),
- 1.3 novinár, redaktor, moderátor (náplň práce, porušenie etiky),
- 1.4 posudzovanie mediálne šírených správ, objavovať v nich to hodnotné, negatívny vplyv médií,
- 1.5 pravidlá fungovania mediálneho sveta, orientácia v ňom vzhľadom k veku,
- 1.6 médiá ako socializačný faktor,
- 1.7 rozlišovanie medzi fikciou a skutočnosťou

- **MDV 2 - ČO JE REKLAMA**

- 2.1 druhy reklamy,
- 2.2 klamlivý svet reklamy,
- 2.3 schopnosť vytvoriť si vlastný názor na základe prijímaných informácií
- 2.4 MDV 3 - Môj obľúbený hrdina
- 2.5 filmová rozprávka, jej znaky, charakteristika
- 2.6 MDV 4 - Ja a počítač
- 2.7 využitie PC na vyhľadávanie informácií Internet- pomocník žiaka pri vzdelávaní,
- 2.8 detské webové stránky,
- 2.9 riziká a nebezpečenstvá na internete

- ENVIROMENTÁLNA VÝCHOVA- ENV

- ENV 1 - OCHRANA PRÍRODY, ČLOVEKA A KRAJINY

- 1.1 Les
 - 1.1.1 význam lesa pre človeka, aktívna ochrana lesov, výsadba lesných stromov,
 - 1.1.2 odlesňovanie- negatívne dôsledky na životné prostredie,
 - 1.1.3 starostlivosť o zeleň aj v zime,
 - 1.1.4 negatívne zásahy človeka do prírody a ich dôsledky (vandalizmus, pytlactvo),
 - 1.1.5 v zdravom tele zdravý duch,
 - 1.1.6 liečivé rastliny, ich zber
- 1.2 Pole
 - 1.2.1 význam, príčiny dobrej úrody,
 - 1.2.2 zmeny vplyvom činnosti človeka
- 1.3 Vodné zdroje
 - 1.3.1 hospodárenie s vodou
 - 1.3.2 More
 - 1.3.3 druhová rozmanitosť, chránené živočíchy,
 - 1.3.4 význam pre biosféru
- 1.4 Prales
 - 1.4.1 druhová rozmanitosť, chránené živočíchy,
 - 1.4.2 miznutie tropických dažďových pralesov, dôsledok na ekologickú rovnováhu Zeme,
 - 1.4.3 kyslé dažde, úbytok ozónovej vrstvy, skleníkový efekt
- 1.5 Ľudské sídlo
 - 1.5.1 mesto, dedina (umelý ekosystém, jeho funkcia a vplyv na životné prostredie),
 - 1.5.2 starostlivosť o izbové rastliny, ich význam pre život človeka,
 - 1.5.3 domáce zvieratá, ich pomoc ľuďom, starostlivosť ľudí o ne
- 1.6 Urbanizácia
 - 1.6.1 vplyv na prírodu a krajinu, kultúrna krajina (vplyv činnosti ľudí na súčasný stav ŽP),
 - 1.6.2 smog, život bez áut, je možný život bez dopravných prostriedkov?,
 - 1.6.3 poznať a chápať súvislosti medzi vývojom ľudskej populácie a vzťahom k ŽP,
 - 1.6.4 význam správnej výživy človeka, ekologické potraviny

- ENV 2 - ZLOŽKY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

- 2.1 Voda

- 2.4.1 význam vody, kolobeh vody,
- 2.4.2 znečisťovanie, Ochrana jej čistoty, ochrana vodných zdrojov, čistenie odpadových vôd,
- 2.4.3 chránené rastliny, živočíchy a vodné zdroje na území Slovenska
- 2.2 Ovzdušie
 - 2.4.1 význam,
 - 2.4.2 čistota ovzdušia, klimatické zmeny, zdroje znečistenia,
 - 2.4.3 dôsledky erózie
- 2.3 Pôda
 - 2.4.1 význam,
 - 2.4.2 príčiny zvetrávania pôdy,
 - 2.4.3 ochrana, znečisťovanie (odpadové skládky, úbytok pôdy, erózia pôdy, odpadové skládky priemysel, poľnohospodárstvo),
 - 2.4.4 závislosť života na Zemi od pôdy (pôda- obnoviteľný prírodný zdroj, úrodnosť pôdy),, ochrana pôdy, dôsledky erózie, znečisťovanie pôdy – odpadové skládky, priemysel, poľnohospodárstvo)
- 2.4 Zachovanie biodiverzity
 - 2.4.1 Význam druhovej rozmanitosti pre zachovanie biologickej rovnováhy na Zemi, jej ochrana,
 - 2.4.2 živočíšne druhy a ich skúmanie, ochrana, vyhynuté živočíchy,
 - 2.4.3 poznávanie rastlín v regióne, ochrana, chránené rastliny,
 - 2.4.4 národné parky

- ENV 3 - PRÍRODNÉ ZDROJE, ICH VYUŽÍVANIE, OCHRANA

- 3.1 význam prírodných zdrojov pre človeka,
- 3.2 obnoviteľné PZ,
- 3.3 neobnoviteľné PZ,
- 3.4 racionálne využívanie PZ,
- 3.5 využívanie alternatívnych zdrojov energie, šetrenie elektrickou energiou

- ENV 4 - ĽUDSKÉ AKTIVITY A PROBLÉMY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA , VZŤAH ČLOVEKA K PROSTREDIU

- 4.1 poľnohospodárstvo a životné prostredie,
- 4.2 doprava a životné prostredie (význam, vývoj, energetické zdroje dopravy a ich vplyv na prostredie, druhy dopravy a ekologická záťaž, doprava a globalizácia),
- 4.3 priemysel a životné prostredie (priemyselná revolúcia a demografický vývoj, vplyv priemyslu na prostredie, spracovávané materiály a ich pôsobenie na životné prostredie),
- 4.4 odpady a spôsoby hospodárenia s odpadmi, spôsoby likvidácie odpadu,
- 4.5 ochrana prírody a kultúrnych pamiatok,
- 4.6 zmeny v krajine,
- 4.7 dlhodobé svetové projekty a programy zamerané na ochranu životného prostredia

• FINANČNÁ GRAMOTNOSŤ 1.2.

Vypracované podľa Národného štandardu finančnej gramotnosti verzia 1.2 Schváleného Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky dňa 9. marca 2017 pod číslom 2017-1053/10961:12-10E0 s účinnosťou od 1. septembra 2017 . V školskom roku 2018/2019 platí pre ročníky 1.-2., v roku 2019/2020 pre 1.-3. , v šk. roku 2020/2021 pre všetky 4 ročníky. V roku 2020/2021 prestáva platiť FIG 1.1.

1 FINANČNÁ GRAMOTNOSŤ

Finančná gramotnosť je schopnosť využívať poznatky, zručnosti a skúsenosti na efektívne riadenie vlastných finančných zdrojov s cieľom zaistiť celoživotné finančné zabezpečenie seba a svojej domácnosti. Finančná gramotnosť nie je absolútnym stavom, je to kontinuum schopností, ktoré sú podmienené premennými ako vek, rodina, kultúra či miesto bydliska. Finančná gramotnosť umožňuje každému jednotlivcovi efektívne reagovať na nové osobné udalosti a neustále meniace sa ekonomické prostredie. Finančná gramotnosť je schopnosť využívať poznatky, zručnosti a skúsenosti na efektívne riadenie vlastných finančných zdrojov s cieľom zaistiť celoživotné finančné zabezpečenie seba a svojej domácnosti.

• FIG 1: FINANČNÁ ZODPOVEDNOSŤ SPOTREBITEĽOV

• CELKOVÁ KOMPETENCIA

- Používanie spoľahlivých informácií a uplatňovanie rozhodovacích procesov v osobných financiách
 - 1.1 Určiť rôzne spôsoby komunikácie o finančných záležitostiach
 - žiak je schopný: Uviesť jednoduché príklady, ako sa môžu osobné informácie/údaje dostať k nepovolaným osobám. Opísať možné dôsledky prezradenia vybraných osobných informácií.
 - 1.2 Stručne zhrnúť hlavné nástroje na ochranu spotrebiteľov
 - žiak je schopný: Uviesť príklady možností na vrátenie výrobkov v rôznych typoch obchodov (napr. elektronické, kamenné). Jednoducho opísať základné práva spotrebiteľov.
 - 1.3 Posúdiť význam boja proti korupcii, podvodom, ochrany proti praniu špinavých peňazí
 - žiak je schopný: Navrhnuť spôsoby riešenia finančných situácií, v ktorých sa stretne s klamstvom, podvodom, nečestným správaním

• FIG 2: PLÁNOVANIE , PRÍJEM A PRÁCA

• CELKOVÁ KOMPETENCIA

- Vyhodnotenie vzťahu práce a osobného príjmu Organizovanie osobných financií a používanie rozpočtu na riadenie toku peňazí
 - 2.1 Identifikovať zdroje osobných príjmov
 - žiak je schopný opísať, čo sú osobné príjmy človeka.
 - 2.2 Vypracovať finančný plán
 - žiak je schopný roztriediť príjmy do domácnosti a výdavky na domácnosť.

• FIG 3: ROZHODOVANIE A HOSPODÁRENIE SPOTREBITEĽOV

- **CELKOVÁ KOMPETENCIA**

Porozumenie a orientovanie sa v zabezpečovaní životných potrieb jednotlivca a rodiny

- 3.1 Poznať a zosúladiť osobné, rodinné, spoločenské potreby
 - žiak je schopný: Pomenovať osobné, rodinné a spoločenské potreby. Vysvetliť vzťah ľudská práca – peniaze. Vymedziť situácie, kedy si človek predmety nakupuje a kedy si ich požičiava.
- 3.2 Prijímať finančné rozhodnutia zvažovaním alternatív a ich dôsledkov
 - žiak je schopný: Zoradiť osobné želania/potreby podľa ich dôležitosti. Stanoviť si merateľné krátkodobé finančné ciele.
- 3.3 Uplatniť spotrebiteľské zručnosti pri zodpovednom rozhodovaní o nákupe
 - žiak je schopný: Porovnať ceny rovnakého alebo podobného výrobku a/alebo služby v dvoch rôznych obchodoch. Uplatniť zodpovedné rozhodovanie pri nákupe, primerane veku.
- 3.4 Popísať používanie rôznych metód platenia
 - že žiak je schopný: Opísať, za čo všetko sa v domácnosti platí. Vysvetliť používanie peňazí v bežných situáciách (hotovostná a bezhotovostná forma peňazí).

- **FIG 4:ÚVER A DLH**

- **CELKOVÁ KOMPETENCIA**

Udržanie výhodnosti, požičiavanie za priaznivých podmienok a zvládanie dlhu

- 4.1 Identifikovať riziká, prínosy a náklady jednotlivých typov úverov
 - žiak je schopný zdôvodniť voľbu nákupu tovaru alebo služby alebo požičania si predmetu.
- 4.2 Mať základné informácie o jednotlivých druhoch spotrebiteľských úverov
 - žiak je schopný vysvetliť, že peniaze sa dajú požičať vo finančných inštitúciách.
- 4.3 Zhodnotiť možnosti, ako sa vyhnúť problémom so zadlžením (predĺžením) alebo ako ich zvládnuť
 - žiak je schopný vysvetliť, čo môže nastať pri požičiavaní si cenných predmetov alebo peňazí.

- **FIG 5: SPORENIE A INVESTOVANIE**

- **CELKOVÁ KOMPETENCIA**

Aplikácia rôznych investičných stratégií, ktoré sú v súlade s osobnými cieľmi

- 5.1 Vysvetliť, ako sporenie prispieva k finančnej prosperite
 - žiak je schopný opísať, ako a prečo človek môže sporiť.

- **FIG 6:RIADENIE RIZIKA A POISTENIE**

- **CELKOVÁ KOMPETENCIA**

Používanie primeraných stratégií riadenia rizík

- 6.1 Čiastková kompetencia 1: Vysvetliť pojem riziko a pojem poistenie
 - žiak je schopný uviesť príklady rizík, ktorým môžu čeliť jednotlivci a domácnosti. Vysvetliť podstatu rizika a jeho typy
- 6.2 Charakterizovať verejné poistenie a vysvetliť rozdiel medzi verejným a súkromným (komerčným) poistením
 - žiak je schopný vysvetliť, prečo a kedy sa ľudia potrebujú poistiť. Na jednoduchých príkladoch názorne ukázať, ako poistenie funguje.

• FINANČNÁ GRAMOTNOSŤ 1.1.

Vypracované podľa Národného štandardu finančnej gramotnosti verzia 1.1 Schváleného Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky dňa 31. marca 2014 pod číslom 2014-2692/16076:12-10EO s účinnosťou od 1. septembra 2014. V školskom roku 2018/2019 platí pre ročníky 3.-4., (2019/2020 len ročník 4.). Postupne je nahrádzaný finančnou gramotnosťou verzia 1.2

FIG1: ČLOVEK VO SFÉRE PEŇAZÍ

- 1.1 financie ako prostriedok zabezpečenia životných potrieb
 - žiak je schopný pomenovať základné ľudské potreby a základné ľudské hodnoty.
 - Opísať postavenie členov rodiny pri zabezpečovaní životných potrieb.
- 1.2 vzťah ľudská práca – peniaze a etickú súvislosť medzi bohatstvom a chudobou, problematika bohatstva, chudoby a dedenia chudoby
 - Zhodnotiť svoje vlastné skúsenosti s prácami v domácnosti.
 - Rozlíšiť na príkladoch zo svojho okolia, čo znamená byť bohatý alebo chudobný.
- 1.3 hospodárny život
 - žiak vie uviesť príklady hospodárneho zaobchádzania s vecami, hospodárneho správania sa vo svojom okolí

FIG2: FINANČNÁ ZODPOVEDNOSŤ A PRIJÍMANIE ROZHODNUTÍ

- 2.1 prevziať zodpovednosť za osobné finančné rozhodnutia
 - žiak vie uviesť príklady finančných rozhodnutí a ich možných dôsledkov
- 2.2 nájsť a vyhodnotiť informácie z rozmanitých zdrojov
 - uviesť príklady, prečo sa oplatí jednotlivcovi byť dobre finančne informovaný.
 - opísať zdroje finančných informácií.
- 2.3 posúdiť význam boja proti korupcii, ochrany proti praniu špinavých peňazí a ochrany finančných záujmov EÚ
 - navrhnúť spôsoby riešenia situácií, v ktorých sa stretli s klamstvom, podvodom, nečestným správaním
- 2.4 prijímať finančné rozhodnutia zvažovaním alternatív a dôsledkov.
 - zoradiť osobné želania/potreby podľa ich dôležitosti.
 - stanoviť si merateľné krátkodobé finančné ciele.
- 2.5 určiť rôzne spôsoby komunikácie o finančných záležitostiach
 - Uviesť jednoduché príklady, ako sa môžu osobné informácie dostať k nepovolaným osobám.
 - Opísať možné dôsledky odhalenia vybraných osobných informácií.
- 2.6 stručne zhrnúť hlavné princípy ochrany spotrebiteľov

- Uviesť príklady možností na vrátenie výrobkov v miestnych obchodoch.
- Jednoducho opísať základné práva spotrebiteľov.

FIG3: ZABEZPEČENIE PEŇAZÍ PRE USPOKOJOVANIE ŽIVOTNÝCH POTRIEB

- 3.1 poznať osobné, rodinné a spoločenské potreby.
 - Žiak vie pomenovať osobné a rodinné potreby
- 3.2 zhodnotiť vzdelanostné a pracovné predpoklady z hľadiska uspokojovania životných potrieb a základné otázky úspešnosti vo finančnej oblasti.
 - opísať vzťah povolanie – zamestnanie.
 - vysvetliť príklady úspešnosti a neúspešnosti človeka v živote vo všeobecnosti.
- 3.3 identifikovať zdroje osobných príjmov
 - Opísať svoju predstavu, čo sú osobné príjmy človeka.

FIG4: PLÁNOVANIE A HOSPODÁRENIE S PENIAZMI

- 4.1 osobný finančný plán
 - Žiak vie roztriediť výdavky na domácnosť a príjmy v domácnosti.
- 4.2 spôsob používania rôznych metód platenia
 - opísať, za čo všetko rodičia v domácnosti platia.
 - vysvetliť používanie peňazí v bežných situáciách (hotovostná a bezhotovostná forma peňazí)
- 4.3 spotrebiteľské zručnosti pri nákupe
 - porovnať ceny rovnakého výrobku v dvoch rôznych obchodoch.
 - uplatniť zodpovedné rozhodovanie, primerané osobnému veku, pri nákupe.
- 4.4 Zvážiť príspevky na darcovstvo a filantropiu.
 - opísať na jednoduchých príkladoch význam vzájomnej pomoci a charitatívnych aktivít.

FIG5: TÉMATICKÝ CELOK ÚVER A DLH

- 5.1 náklady a prínosy jednotlivých typov úverov
 - Žiak vie vymedziť situácie, kedy si človek predmety nakupuje a kedy si ich požičiava.
 - zdôvodniť voľbu nákupu alebo požičania si predmetu.
- 5.2 Zhodnotiť spôsoby, ako sa vyhnúť problémom so zdlžením alebo ako ich zvládnuť.
 - porozprávať o tom, čo môže nastať pri požičiavaní si cenných predmetov alebo peňazí.
 - opísať, aké vlastnosti by mal mať človek, ktorý si požičiava obľúbenú osobnú vec.
 - opísať postup, ako si môže človek opätovne získať dôveru požičiavajúceho, ak stratil alebo poškodil požičanú vec.
- 5.3 druhy spotrebiteľských úverov
 - vysvetliť, že peniaze sa dajú požičať vo finančných inštitúciách.

FIG6: SPORENIE A INVESTOVANIE

- 6.1 finančná prosperita
 - žiak vie písať svoju predstavu o tom, ako človek môže sporiť.
- 6.2 plnenie finančných cieľov investovaním do majetku

- Uviesť svoju predstavu o tom, čo je možné považovať za investíciu. (zamerať sa aj na nemateriálnu stránku)

FIG7: RIADENIE RIZIKA A POISTENIE

- 6.1 pochopiť pojem riziko, pojem poistenie
 - žiak vie uviesť príklady rizík, ktorým môžu čeliť jednotlivci a domácnosti.
- 6.2 Charakterizovať verejné poistenie a vysvetliť rozdiel medzi verejným a súkromným (komerčným) poistením.
 - Vysvetliť, prečo sa ľudia potrebujú poistiť.
 - Na jednoduchých príkladoch názorne ukázať, ako poistenie funguje.

Finančné vzdelávanie na primeranej úrovni je možné realizovať od začiatku povinnej školskej dochádzky, teda už v prvom ročníku základnej školy. Väčší zmysel však nadobúda od tretieho ročníka základnej školy. Predmety, do ktorých je možné finančnú gramotnosť priamo začleniť:

2 1. ROČNÍK

Matematika – Sčítanie a odčítanie prirodzených čísel v obore do 20

Etická výchova – Postoje a zručnosti v medziľudských vzťahoch (chrániť si veci svoje i iných)

3 2. ROČNÍK

Slovenský jazyk a literatúra – Prosba – želanie, Tvorba otázok – žiadosť o informáciu, Rozhovor

Matematika – Sčítanie a odčítanie prirodzených čísel v obore do 100

Prvouka – Obec, Voda, Zdroje vody

Etická výchova – Iniciatíva vo vzťahu k iným (riešenie problémov – navádzanie na klamstvo, podvádzanie, kradnutie, ohováranie, ...)

4 3. ROČNÍK

Slovenský jazyk a literatúra – Reklama, Diskusia – názor, Vyjadrenie vlastnej túžby, Inzerát, Porekadlo, Príslovie, Ľudové rozprávky

Matematika – Sčítanie a odčítanie prirodzených čísel v obore do 10 000, Riešenie aplikačných úloh a úloh rozvíjajúcich špecifické matematické myslenie

Prírodoveda – Dôsledky znečistenia rôznych vodných zdrojov

Vlastiveda – Slovensko

Výtvarná výchova – Reliéf (mince)

Etická výchova – Postoje a spôsobilosti medziľudských vzťahov, Riešenie konfliktov – výchova k zmierlivosti, Pomoc, darovanie, delenie sa

5 4. ROČNÍK

Slovenský jazyk a literatúra – Diskusia, Názor

Matematika – Násobenie a delenie v obore násobilky, Sčítanie a odčítanie prirodzených čísel v obore do 10 000, Riešenie aplikačných úloh a úloh rozvíjajúcich špecifické matematické myslenie

Prírodoveda – Zdroje elektrickej energie, Význam elektrickej energie pre človeka

Pracovné vyučovanie – Papier a kartón, Elektrický obvod, Zdroje elektrickej energie

Výtvarná výchova – Podnety rôznych oblastí poznávania sveta

Etická výchova – Reálne a zobrazené vzory, Rozvoj tvorivosti a iniciatívy

Informatická výchova – Informácie okolo nás (prezentovanie výsledkov vlastnej práce), Komunikácia prostredníctvom IKT (ochrana osobných údajov, vyhľadávanie informácií)

Finančné vzdelávanie je možné realizovať aj v rámci školského klubu detí v spoločenskovednej oblasti.

6 PLÁN AKTIVÍT NA PODPORU ROZVOJA FINANČNEJ GRAMOTNOSTI

1. Zostavte svoj rebríček hodnôt (stačí 5 stupňov).
 2. Je dobré žiakov upozorniť, že rebríček hodnôt sa v priebehu života môže meniť. Stáva sa to vtedy, keď nám začne byť vzácné niečo, čo sme pokladali za samozrejmé, alebo naopak. Pri definovaní základných ľudských potrieb môžeme postupovať obdobne. Môžu nám pomôcť otázky:
 3. Čo potrebuješ, aby si bol spokojný?
 4. Čo potrebuješ mať každý deň?
 5. Čo potrebuješ k životu?
 6. Tým sa dostaneme k základným ľudským potrebám. Na rozdiel od hodnôt, tie najzákladnejšie ľudské potreby musia mať všetci žiaci rovnaké. Viažu sa k samotnému prežitiu človeka: potreba čistého vzduchu, tepla, vody, jedla. Ak sú zabezpečené základné ľudské potreby, človek začne pociťovať ďalšie, tzv. duchovné potreby. Potreba byť milovaný, realizovať sa, tvoriť, učiť sa,
 7. Peňažný denník sladkostí I. – žiaci si denne do záznamového hárku budú značiť, koľko € vynaložili rodičia na neho za jeden deň. Žiak vytvorí v programe excel, word graf.
 8. Peňažný denník II. – zaznamenávanie úspor a útrat žiaka.
 9. Ako sa dá v našej domácnosti šetriť? – na základe peňažných denníkov
 10. Môj cieľ, čo chcem dosiahnuť.
 11. Banková lúpež – zlodej, komplic, banka, bankár, úradníčka.
 12. Nakupujeme – hra na obchod.
 13. Školské peniaze ŠKOLO– celoročná aktivita na konci ktorej si za ušetrené ŠOLO peniaze môžu nakúpiť reálne veci.
 14. Cestujeme po Slovensku – učiteľ si vyberie s triedou trasu, na IFV zistia ceny lístkov (autobus, vlak, vstupné) a vypracujú projekt, koľko bude stáť cesta....
 15. Diskusia na tému povolania. Spoločné zamyslenie sa nad tým, ako sú ľudia, ktorí tieto povolania vykonávajú, ohodnotení. Čo je odmenou pre človeka za to, že chodí upratovať, robiť manažéra, učiť, operovať, vyšetrovať, opravovať autá, ...? Dopracujeme sa k záveru, že ak človek pracuje, jeho práca má nejakú hodnotu. Túto hodnotu dostane (väčšinou) vyplatenú peniazmi – mzda, výplata. Môžeme porozprávať so žiakmi o tom, prečo vlastne musia rodičia pracovať. Je to kvôli peniazom? Kvôli tomu, aby si vyplnili čas? Aký majú dôvod chodiť do práce? V diskusii pôjde o prepojenie na ľudské potreby a ich zabezpečovanie.
 16. Čo si predstavíte pod slovom bohatstvo? Jedným z aspektov môže byť práve vysvetlenie – bohatý na zážitky, na skúsenosti, na spomienky (ale to len v prípade, že mám zabezpečené všetky potreby, mojím rodičom pomáham, preto majú na mňa viac času a môžeme sa spolu hrať, ísť na výlet, do lesa, ...).
- Môžeme však očakávať, že odpoveďou bude iný aspekt bohatstva – veľký dom, super auto, perfektný mobil, tablet, počítač, PC hry, zlato, peniaze, fantastická mikina, značkové tenisky, ... Ale je naozaj bohatý ten, kto má práve teraz dosť peňazí? Dá sa to zistiť podľa aktuálneho oblečenia?

- VÝCHOVA K MANŽELSTVU A RODIČOVSTVU

- 1.4 **Moja rodina a ja**, naše vzťahy v rodine
- 1.5 **Rodičovská láska a jej význam v živote dieťaťa**
- 1.6 **Úcta a správanie sa k rodičom**, medzigeneračné vzťahy v rodine
- 1.7 **Príbuzenské vzťahy**, význam rozvíjania vzťahov v širšom spoločenstve
- 1.8 **Úloha manželstva a rodiny v spoločnosti.**

- **VMR 2: ZÁSADY ZDRAVÉHO ŽIVOTA**

- 2.1 **Starostlivosť o vlastné telesné a duševné zdravie**, hygiena tela, fyzické a sociálne aspekty zdravia.
- 2.2 **Zachovanie zdravia** závisí do istej miery od schopnosti robiť správny výber a zodpovedne konať.
- 2.3 **Význam sociálnych zručností pre budovanie zdravých medziľudských** i potencionálnych partnerských **vzťahov** – presné a výstižné vyjadrovanie, schopnosť vypočúť mienku iných v diskusii, odhaľovať a riešiť problémy, asertívne správanie, sebaovládanie a iné.
- 2.4 **Zdravé sebavedomie a sebaúcta človeka**. Pozitívne sebahodnotenie.
- 2.5 **Nebezpečenstvo sexuálneho zneužívania detí**, nácvik bezpečného správania v rizikových situáciách. Problematika komerčného sexuálneho zneužívania detí.

- **VMR 3: NEGATÍVNE DÔSLEDKY FAJČENIA, ALKOHOLU A ĎALŠÍCH DROG NA ZDRAVIE A SPRÁVANIE ČLOVEKA**

- 3.1 **Fajčenie, alkohol a ďalšie drogy** (napr. heroín) ohrozujú zdravie človeka – nervovú sústavu, srdce a cievy, pečeň, žalúdok.
- 3.2 **Dospievanie a drogy** Mimoriadne nebezpečné je užívanie drog v období dospievania (ohrozuje aj zdravý vývin rozmnožovacích ústrojov) a v tehotenstve.
- 3.3 **Cigarety a alkohol sú hrozbou pre plod**. Budúca matka fajčením a pitím alkoholu ohrozuje zdravý vývin plodu.
- 3.4 **Správanie človeka pod vplyvom alkoholu a iných drog** – strata zábran, uvoľnené správanie.
- 3.5 **Riziko prenosu AIDS.**
- 3.6 Nácvik asertívneho správania – **odmietnutie alkoholického nápoja a iných drog.**

- **VMR 4: ROVNOPRÁVNOSŤ POHLAVÍ A BUDOVANIE VZŤAHOV MEDZI CHLAPCAMI A DIEVČATAMI**

- 4.1 **Rovnocennosť muža a ženy** a ich špecifickosť, možnosti vzájomnej komplementarity a spolupráce.
- 4.2 **Vzájomné správanie sa chlapcov a dievčat**, správne obliekanie sa, slušnosť, ohľaduplnosť, čestnosť, ochota vzájomne si pomáhať, gavalierstvo, odvaha.
- 4.3 **Význam blízkeho človeka pre život jednotlivca.**
- 4.4 **Kamarátstvo a priateľstvo**. Komunikácia ako cesta spoznávania seba i druhých.
- 4.5 Priateľstvo je viac ako kamarátstvo (**správne a falošné priateľstvo**).
- 4.6 Vedieť identifikovať i komunikovať svoje city. Učiť **sa vnímať problémy i radosti druhých.**

- **VMR 5: VZNIK A VÝVOJ ĽUDSKÉHO JEDINCA, PRÍPRAVA ORGANIZMU ŽENY NA JEHO PRIJATIE A ROZVOJ**

- 5.1 Telo všetkých živých organizmov (rastlín, živočíchov a húb) sa skladá z buniek.
- 5.2 Mikroskopovanie buniek.
- 5.3 Tvorba mužských pohlavných buniek – spermii v semenníkoch.
- 5.4 Tvorba ženských pohlavných buniek – vajíčok vo vaječníkoch.
- 5.5 Oplodnenie – splynutie vajíčka a spermie, vznik oplodneného vajíčka.
- 5.6 Rast a vývoj oplodneného vajíčka,
- 5.7 Výživa plodu krvou matky cez steny maternice.
- 5.8 Vytváranie citového vzťahu dieťaťa a matky počas vnútromaternicového vývinu.
- 5.9 Tehotenstvo, dĺžka tehotenstva, pôrod.
- 5.10 Životaspráva ženy počas tehotenstva – zdravá výživa, pohyb na čerstvom vzduchu, škodlivosť
- 5.11 fajčenia a alkoholu, psychická pohoda.
- 5.12 Starostlivosť matky o narodené dieťa – kŕmenie, prebaľovanie, umývanie, pravidelná návšteva
- 5.13 poradne.
- 5.14 Význam materinskej lásky pre zdravý vývin dieťaťa
- 5.15 Vývojové štádiá: dojča, batoľa, dieťa predškolského veku, školák, mladistvý, dospelý.
- 5.16 Úcta a ohľaduplnosť k tehotnej žene.

• **VMR 6: ZMENY V ORGANIZME DIEŤAŤA V OBDOBÍ PUBERTY**

- 6.1 Príprava na dôležité zmeny v organizme dieťaťa v období puberty – vonkajšie pohlavné znaky,
- 6.2 tvorba spermii a vajíčok, prvá menštruácia, prvá polúcia.
- 6.3 Vplyv fyzických zmien na emocionálnu a sociálnu oblasť duševného života dospievajúcich snaha
- 6.4 o preberanie zodpovednosti za svoj život, častá mrzutosť a popudlivosť, nehody s rodičmi.
- 6.5 Ľahké skamarátenie sa s inými.
- 6.6 Vyvarovať sa napodobňovať nevhodné správanie iných, asertivita.
- 6.7 Potreba zvýšenej hygieny v období dospievania.

Téma vznik a vývoj ľudského jedinca sa zahŕňa do prírodovedy vo 4. roč. formou oddelenej besedy. Samostatne pre chlapcov a samostatne pre dievčatá. Využitie filmu.

4.2 Ciele prierezových tém

Ciele prierezových tém sú súčasťou ŠVP.

5 Školský Rámcový učebný plán

2VZDELÁVACIA OBLASŤ	VYUČOVACÍ PREDMET	ROČ NÍK				
		1.	2.	3.	4.	Σ
Jazyk a komunikácia	Slovenský jazyk a literatúra	9	8	7	7	31
	Anglický jazyk (ŠvP)	0 1	0 2	3	3	6 3
	Dramatizované čítanie	0	0	0	0 1	0 1
Matematika a práca s informáciami	Matematika	4	4	4	4	16
	Informatika	0 1	0 1	1	1	2 2
Človek a príroda	Prvouka	1	2			3
	Prírodoveda			1 1	2	3 1
Človek a spoločnosť	Vlastiveda			1	2	3
	Praktická vlastiveda	0	0	0 1	0	0 1
Človek a hodnoty	Etická výchova/ Náboženská výchova/	1	1	1	1	0 4
Človek a svet práce	Pracovné vyučovanie	0	0	1	1	2 0
Umenie a kultúra	Hudobná výchova	1	1	1	1	4 0
	Výtvarná výchova	2	2	1	1	6
Zdravie a pohyb	Telesná a športová výchova	2 0	2 0	2 0	2 0	8 0
ZÁKLAD		20	20	23	25	88
VOLITEĽNÉ		2	3	2	1	8
SPOLU		22	23	25	26	96

Dĺžka štúdia:	4 roky
Forma štúdia:	denná
Nevyhnutné vstupné požiadavky na štúdium:	<i>splnenie podmienky na začatie plnenia povinnej školskej dochádzky podľa § 19 školského zákona</i>
Spôsob ukončenia štúdia:	
Doklad o dosiahnutom vzdelaní:	vysvedčenie s doložkou
Poskytnutý stupeň vzdelania¹:	ISCED 1
Možnosti ďalšieho štúdia, príp. pracovného uplatnenia absolventa:	ISCED 2
Nadväzná odborná príprava (ďalšie vzdelávanie):	ISCED 2

Vzdelávacia oblasť	Vyučovací predmet	Počet hodín za 1.-4. Roč.		
		iŠVP	iŠkVP	Spolu
Jazyk a komunikácia	<i>Slovenský jazyk a literatúra ŠVP</i>	31	0	31
	<i>Dramatizované čítanie</i>	0	1	1
	<i>Anglický jazyk</i>	6	3	9
Príroda a príroda	<i>prvouka</i>	3	0	3
	<i>prírodoveda</i>	3	1	4
Človek a spoločnosť	<i>Vlastiveda</i>	3	0	3
	<i>Praktická vlastiveda</i>	0	1	1
Človek a hodnoty	<i>etická výchova /náboženská výchova</i>	4	0	4
Matematika a práca s informáciami	<i>matematika</i>	16	0	16
	<i>informatika</i>	2	2	4
Človek a svet práce	<i>pracovné vyučovanie</i>	2	0	2
Umenie a kultúra	<i>výtvarná výchova</i>	6	0	6
	<i>hudobná výchova</i>	4	0	4
Zdravie a pohyb	<i>telesná a športová výchova</i>	8	0	8
Povinná časť + vol. hodiny		88	8	96

Poznámky

1. Rozdelenie tried na skupiny a zriaďovanie skupín sa uskutočňuje v zmysle vyhlášky MŠ SR č. 320/2008 Z. z. o základnej škole v znení vyhlášky MŠVVaŠ SR č. 224/2011 Z. z. podľa podmienok školy.
2. Vo vyučovacích predmetoch vzdelávacej oblasti Človek a príroda sa rozdelenie žiakov odporúča pri tých témach, kde sa vyžaduje nadobúdanie a overovanie praktických zručností žiakov.
3. V pracovnom vyučovaní riaditeľ školy zohľadní personálno-odborné a materiálnotechnické podmienky školy.

¹ Podľa platnej legislatívy SR a klasifikácie ISCED

4. Voliteľné (disponibilné) hodiny použije škola na dotvorenie školského vzdelávacieho programu. Voliteľné (disponibilné) hodiny využijeme:
 - a. V 1.roč. ANJ-1h, Informatika – 1h . Učebné osnovy sú zverejnené na stránke školy
 - b. V 2. Roč. ANJ-2h, Informatika-1h.
 - c. V 3.roč., Voliteľné (disponibilné) hodiny sa využijú na vyučovacie predmety, ktoré rozširujú a prehlbujú obsah predmetov zaradených do štátneho vzdelávacieho programu a to PDA s dotáciou 1 vyučovací hodín a vlastný predmet Praktická vlastiveda s dotáciou 1 hodina týždenne, (UP a osnovy sú na domovskej stránke školy).
 - d. Vo 4. ročníku vlastný predmet Dramatizované čítanie s dotáciou 1 hodina týždenne , (UP a osnovy sú na domovskej stránke školy) .
5. Vzhľadom na to, že v školskom roku 2018/2019 sú v 3. roč. len 5 žiaci, škola pristúpila k riešeniu problému nasledovne. Trieda sa bude vyučovať samostatne v predmetoch SJL, MAT, PDA, VLA, ANJ, výchovné predmety a NBV budú vyučované v spojených ročníkoch. Vytvoria sa skupiny, aby počet žiakov nepresahoval 24.
6. Pri prestupe žiaka prijímajúca škola v prípade zistených odlišností zohľadní žiakovi ich kompenzáciu spravidla v priebehu jedného školského roku.
7. Škola môže po prerokovaní v rade školy v školskom vzdelávacom programe stanoviť vyšší celkový počet hodín, najviac však na 108 hodín na 1. stupni a na 161 hodín. Ak sa škola rozhodne zvýšiť počet hodín, tieto sú financované z vlastných zdrojov.
8. Podľa tohto rámcového učebného plánu sa vzdelávajú aj žiaci so zdravotným znevýhodnením, ktorí sú v triede začlenení v rámci školskej integrácie, a to s uplatnením špecifik podľa bodu 7.1. Výchova a vzdelávanie žiakov so zdravotným znevýhodnením. Schválilo MŠVVaŠ dňa 6. 2. 2015 pod číslom 2015-5130/1760:1-10A0 ako súčasť Štátneho vzdelávacieho programu pre základné školy s platnosťou od 1. 9. 2015.
9. Maximálny počet vyučovacích hodín v týždni pre žiakov prvého a druhého ročníka nesmie byť vyšší ako 23, pre žiakov tretieho a štvrtého ročníka nesmie byť vyšší ako 26.
10. Rozdelenie hodín do ročníkov je v právomoci školy. Pri prestupe žiaka prijímajúca škola zistí, podľa akého školského vzdelávacieho programu sa žiak vzdelával na predchádzajúcej škole a zabezpečí zosúladenie jeho vedomostí, zručností a postojov so svojím vlastným vzdelávacím programom spravidla v priebehu jedného roka.
11. Vyučovací hodina má 45 minút v tomto rozdelení učebného plánu. Škola si môže zvoliť vlastnú organizáciu vyučovania, napr. vyučovacie bloky.
12. Vyučovanie predmetov s hodinovou dotáciou môže prebiehať každý druhý týždeň v dvojhodinových blokoch.
13. Predmet Praktická vlastiveda sa môže vyučovať formou dvojhodinových blokov a 4- hodinových kurzov.
14. Rámcový plán je zostavený na základe Rámcového učebného plánu pre ZŠ s vyučovacím jazykom slovenským ktorý schválilo Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky dňa 6. 2. 2015 pod číslom 2015-5130/1760:1-10A0 ako súčasť Štátneho vzdelávacieho programu pre základné školy s platnosťou od 1. 9. 2015.
15. Didaktické hry na 1. stupni sú organizované 1x ročne a to v dvoch častiach. Praktická časť a teoretická časť budú rozdelené do 2 dní.
16. Účelové cvičenia v prírode sa uskutočnia 2x ročne a to v zimné a letné.